

XİN: "Azərbaycan müharibə istəsəydi, baza prinsiplərini təqdim etməzdi"

5

Müzəffər Ali Baş Komandanın Kəlbəcər səfərində verdiyi mesajlar...

İLHAM ƏLİYEV:
"Bax, o dağın başında mənim sözlərim yazılıb: "Dəmir yumruq" yerindədir, bunu heç kim unutmasın!"

2

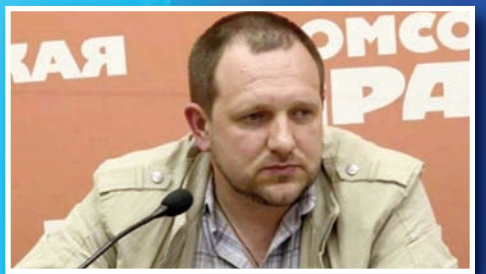

№ 113 (6554) 29 iyun
2022-ci il. Qiyməti 60 qəpik

Avropa Ukraynanın qələbəsini niyə istəmir?

12

Rus ekspert:
"Putin və Əliyev Xəzər sammitində Zəngəzur dəhlizini müzakirə edəcək"

15

Vicdanın azadlığı və medianın vicdanı

13

Dolların bahalaşması hansı ölkələrin valyutaları üçün təhdid sayılır?

9

9

Qurban
bayramında hansı qaydalara riayət olunmalıdır?

6

Taxıl tədarükündə daha yüksək nəticələr əldə etmək olar

Paşinyandan SOK AÇIQLAMA: Azərbaycan Qarabağda yeni müharibəyə hazırlaşır!

104 illik tarixi olan Azərbaycan Ordusu - Hərb Tarixi Muzeyindən reportaj

Müzəffər Ali Baş Komandanın Kəlbəcər səfərində verdiyi mesajlar...

İLHAM ƏLİYEV: "Bax, o dağın başında mənim sözlərim yazılıb: "Dəmir yumruq" yerindədir, bunu heç kim unutmasın!"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin işğaldan azad olunmuş torpaqlara davamlı səfərləri və ən əsası, bu səfərlər zamanı həmin ərazilərdə aparılan quruculuq işləri çərçivəsində inşa edilən yeni strateji obyekt və müəssisələrin təməlinin dövlətimizin başçısı tərəfindən qoyulması həm siyasi, həm iqtisadi, həm mənəvi cəhətdən müstəsna əhəmiyyət kəsb etməklə yanaşı, dünyaya bir mesajdır.

Dövlətimizin başçısı ilk öncə Göygöl rayonunda Toğanalı-Kəlbəcər avtomobil yolunun 13-cü kilometrliyində inşa edilən iki tunelin tikintisi ilə tanış olub, Kəlbəcər rayonunda yeni tikilmiş "Kəlbəcər-1" Kiçik Su Elektrik Stansiyasının və Müdafiə Nazirliyinin "N" sayılı hərbi hissəsinin açılışlarında iştirak edib, Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolunun inşası və Laçın rayonunda 110 kV-luq "Qorçu" elektrik yarımstansiyasında aparılan işlərlə tanış olub. Dövlətimizin başçısına Laçın rayonunda "Həkeriçay" su anbarı layihəsi təqdim edilib. Prezident İlham Əliyev Laçın Beynəlxalq Hava Limanının tikintisi ilə də tanış olub. Dövlətimizin başçısına Kəlbəcər şəhərinin baş planı təqdim edilib.

Sonra Prezident İlham Əliyev Kəlbəcər

İşğal və Zəfər muzeyləri kompleksinin, Kəlbəcər Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin, Kəlbəcər rayonunda su istehsalı zavodunun, İstisu sanatoriyasının təməlini qoyub, tikilməkdə olan "Çıraq-1" kiçik su elektrik stansiyasında olub. Burada dövlətimizin başçısına hazırda rayonda 5 yerdə inşa edilən elektrik stansiyaları barədə məlumat verilib. Prezident İlham Əliyev Kəlbəcər rayonunda "İstisu" sanatoriyasının təməlini qoyub.

"BU GENİŞMİQYASLI İŞLƏRİN GÖRÜLMƏSİ GÜCÜMÜZÜ, NİYYƏTİMİZİ, İRADƏMİZİ, BİR DAHA

XALQIMIZIN BÖYÜKLÜYÜNÜ GÖSTƏRİR"

"Mənim iyunun 26-da bu rayonlara səfərimin əsas səbəbi bu gün - Silahlı Qüvvələr Günündə hərbiçilərlə bir yerdə olmağımdır. Mən bu gün hərbiçilərlə - yeni yaradılmış komando qüvvələri ilə Ordu Günü'nü Kəlbəcərdə qeyd etdim. Hesab edirəm ki, bunun çox böyük rəmzi mənası var. Hərbi xidmət nöqtəyi-nəzərdən bu bölgə - Kəlbəcər-Laçın zonası həm iqlim, həm relyef, həm də təbiət baxımından belkə də ən çətin bölgədir. Ona görə bu gün mən burada olmalı idim, Müzəffər Ordumuzla bərabər olmalı idim, hər zaman olduğu kimi...". Bunu Prezident İlham

Əliyev iyunun 26-da Kəlbəcər rayonunda "İstisu" sanatoriyasının təməlqoyma mərasimində çıxışında deyib.

"Yollar çəkilir. Kəlbəcər və Laçın rayonlarında 10-dan çox tunel inşa edilir. Təsəvvür edin, 10-dan çox tunel. Onların arasında ən böyük tunelin uzunluğu təxminən 12 kilometrdir. Biz bu tuneli Murov dağının altından çəkirik ki, buraya gediş-gəliş rahat olsun. Bu, həm mülki əhali üçün, həm hərbiçilər üçün, həm də müdafiə nöqtəyi-nəzərdən lazımdır. Hazırda bütövlükdə 10-dan çox tunel tikilir və gələcəkdə bu tunellərin sayı daha da çox ola bilər. Çünki burada hər tərəf dağlardır, meşələrdir. Qarabağ bölgəsində isə indi 10-dan çox tunel, 9 viaduk, onlarla körpü inşa edilir. Görün, həm Zəngəzurda,

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 7 fevral tarixli 194 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət qulluqçularının əmək pensiyasının yenidən hesablanması Qaydaları"nda dəyişiklik edilməsi haqqında Fərman imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev "Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 13 may tarixli 530-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" 2006-cı il 6 mart tarixli 377 nömrəli, "Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa dəyişikliklər və əlavələr edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında" 2006-cı il 22 dekabr tarixli 499 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə Fərman imzalayıb.

həm də Qarabağda ancaq yol təsərrüfatına aid olan nə qədər genişmiqyaslı işlər görülür. Çünki bunlar - elektrik enerjisi və yol əsasıdır. Bunlar olmadan heç bir inkişafdan söhbət gedə bilməz.

Bu gün mənə, eyni zamanda, digər infrastruktur layihələrinin icrası ilə bağlı məlumat verildi. Hesab edirəm ki, qısa müddət ərzində, - müharibədən cəmi ilyarım keçib, - bu genişmiqyaslı işlərin görülməsi həm gücümüzü, niyyətimizi, iradəmizi göstərir, bir daha xalqımızın böyüklüyünü göstərir. Biz bunu təkbaşına edirik və edəcəyik".

"VAXTILƏ MƏŞHUR OLAN İSTISU SUYU YENİDƏN BURAXILACAQ, İSTEHSAL OLUNACAQ"

Prezident İlham Əliyev iyunun 26-da Kəlbəcər rayonunda "İstisu" sanatoriyasının təməlqoyma mərasimində çıxışı zamanı bildirib ki, vaxtilə məşhur olan İstisu suyu yenidən buraxılacaq, istehsal olunacaq, Azərbaycanda istehlak olunacaq və ixrac ediləcək: "Eyni zamanda, arxada gördüyünüz İstisu sanatoriyasının dağıntılarıdır. Keçən il burada bu dağıntılarla tanış oldum və göstəriş verdim ki, bu yerdə - İstisu qəsəbəsində yeni mehmanxana inşa edilsin və müalicə mərkəzi yaradılsın. Çünki vaxtilə sovet dövründə minlərlə insan gəlib burada dincəlib, öz sağlamlığını bərpa edib, bu gözəl təbiətdən zövq alıb".

"BU DAĞINTILAR ERMƏNİ FAŞİZMİNİN TƏZAHÜRÜDÜR"

Dövlət başçısı sanatoriyada baş verən dağıntılar erməni faşizminin təzahürü olduğunu deyib. Bildirib ki, onlar binalarımızı, məscidlərimizi, məktəblərimizi, şəhər və kəndlərimizi dağıdıblar: "Bu sanatoriyayı da dağıdıblar. Amma bir müddətdən sonra burada yeni gözəl mehmanxana və müalicə mərkəzi yaradılacaq. Mən hesab edirəm ki, bu, çox vacibdir. Çünki İstisu sanatoriyası və İstisu suyu bu bölgənin rəmzi, Kəlbəcərin təbii sərvəti idi. Bu gün biz - bu torpaqların sahibləri vaxtilə əlimizdən alınmış bütün sərvətləri özümüzə qaytarmışıq. Bütün şəhər və kəndlərimizi yenidən, sıfırdan bərpa edirik və edəcəyik, o cümlədən Kəlbəcər rayonunda, Laçın rayonunda böyük quruculuq işləri gedir".

Ardı Səh. 3

Müzəffər Ali Baş Komandanın Kəlbəcər səfərində verdiyi mesajlar...

İLHAM ƏLİYEV: "Bax, o dağın başında mənim sözlərim yazılıb: "Dəmir yumruq" yerindədir, bunu heç kim unutmasın!"

Əvvəli Səh. 2

"BU GÜN ERMƏNİ VƏHŞİLİYİ HAQQINDA DÜNYADA KİFAYƏT QƏDƏR BÖYÜK MƏLUMAT VAR"

"Əminəm ki, bu bölgə turizm zonası olacaq. Çünki burada olan təbii gözəllik heç bir yerdə yoxdur", - deyən dövlət başçısı vurğulayıb ki, təbii gözəllik - çaylar, bulaqlar, meşələr - biz bütün bu sərvətdən məhrum idik, ermənilər bizim xalqımızı məhrum etmişdilər: "Otuz il ərzində bizim təbii sərvətlərimizi istismar edir, ağaclarımızı kəsirdilər, - 60 min hektar ağac fondu, meşə fondu məhv edilib, - çaylarımızı zəhərləyir, binalarımızı

PARK-ŞƏHƏR OLMALIDIR, KƏLBƏCƏR DƏ HƏMÇİNİN"

"Bu gün Kəlbəcər şəhərinin Baş planı mənə təqdim edildi. Bu Baş planı hazırlayan şirkət Zəngilan şəhərinin Baş planını da hazırlayıb. Mən o vaxt demişdim ki, Zəngilan şəhəri təbiətə sıx inteqrasiya olunmalıdır, park-şəhər olmalıdır, Kəlbəcər də həmçinin", - deyən Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, Kəlbəcərin də özünəməxsus füsunkar təbiəti var. Kəlbəcər şəhərinin Baş planının təsdiq olunması əlbəttə ki, bu təbii gözəlliyi ehtiva edir. Artıq ilin sonuna qədər müfəssəl layihələndirmə gedəcək və ondan sonra yaşayış binaları, məktəb, xəstəxana inşa ediləcəkdir. Hərbi hissələr, ictimai yerlər artıq fəaliyyət göstərir. Göstəriş vermişəm ki, Kəlbəcərdə mütləq açıq mərkəzi və lazım olan digər tikililər inşa edilsin. Bu, ancaq Kəlbəcər şəhərinin Baş planıdır. Kəlbəcər rayonunun inkişafı ilə bağlı isə bizdə konsepsiya artıq hazırdır. Kəndlərin yenidən qurulması konsepsiyamız hazırdır və biz bunu icra edəcəyik".

"ƏMİNƏM Kİ, BU BÖLGƏ TURİZM ZONASI OLACAQ"

Dövlət başçısı Kəlbəcərdə olan təbii gözəllik heç bir yerdə olmadığını söyləyərək bildirib ki, bu bölgə turizm zonası olacaq: "Təbii gözəllik - çaylar, bulaqlar, meşələr - biz bütün bu sərvətdən məhrum idik, ermənilər bizim xalqımızı məhrum etmişdilər. Otuz il ərzində bizim təbii sərvətlərimizi istismar edir, ağaclarımızı kəsirdilər, - 60 min hektar ağac fondu, meşə fondu məhv edilib, - çaylarımızı zəhərləyir, binalarımızı sökür, qızıl yataqlarımızı qanunsuz istismar edirdilər. Hər şeyi qanunsuz edirdilər. Bu gün erməni vəhşiliyi haqqında dünyada kifayət qədər böyük məlumat var və biz bu məlumatı daha da genişləndirəcəyik".

"BİZ BU TORPAQLARIN SAHİBİYİK, BURAYA QAYITMIŞIQ VƏ BURADA ƏBƏDİ YAŞAYACAĞIQ! QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!"

Dövlət başçısı bildirib ki, Ermənistanla bütün sərhəd boyunca yeni mövqelər, yeni postlar quraşdırılır: "Heç vaxt olmayan, Ermənistan sərhədinə gedən bir çox yollar salınır ki, biz mövqelərə daha rahat gələ bilək. Bütün bu işlərin həcmi bir daha xalqımızın böyüklüyünü göstərir. Onu göstərir ki, bir daha demək istəyirəm, biz bu torpaqların sahibiyik, buraya qayıtmışıq və burada əbədi yaşayacağıq. Qarabağ Azərbaycandır!".

"BU GÜN BİZ MÜZƏFFƏR XALQ KİMİ, QALIB ÖLKƏ KİMİ ORDU GÜNÜNÜ QEYD EDİRİK"

Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev iyunun 26-da - Silahlı Qüvvələr Günündə Kəlbəcər rayonuna səfəri çərçivəsində komando hərbi hissəsinin açılış mərasimində çıxış edərək bildirib ki, iyunun 26-da bu rayonlara səfərinin əsas səbəbi bu gün - Silahlı Qüvvələr Günündə hərbiçilərlə bir yerdə olmağımdır: "Mən bu gün hərbiçilərlə - yeni yaradılmış komando qüvvələri ilə Ordu Gününü Kəlbəcərdə qeyd etdim. Hesab edirəm ki, bunun çox böyük rəmzi mənası var. Hərbi xidmət nöqtəyi-nəzərdən bu bölgə - Kəlbəcər-Laçın zonası həm iqlim, həm relyef, həm də təbiət baxımından bəlkə də ən çətin bölgədir. Ona görə bu gün mən burada olmalı idim, müzəffər Ordumuzla bərabər olmalı idim, hər zaman olduğu kimi".

ƏRAZİDƏ YENİ HƏYAT QURURUQ"

Prezident İlham Əliyev Kəlbəcərdə "İstisu" sanatoriyasının təməlqoyma mərasimindən sonra çıxışında bildirib ki, biz isə qurub-yaradan xalqıq. biz gəlmişik, tamamilə dağılmış 10 min kvadratkilometr ərazidə yeni həyat qururuq. Aartıq yeni həyatın təzahürləri görünməkdədir: "Azad edilmiş şəhərlərimizdə, kəndlərimizdə artıq geniş inşaat işləri gedir. Məsələn, mənə verilən məlumata görə, indi Şuşa şəhərində mindən çox insan yerləşib və inşaat işləri ilə məşguldur, xidmət sahəsində işləyir. Artıq Ağdamda sənaye parkı yaradılır. Zəngilanda, Ağalı kəndində birinci "ağıllı kənd" layihəsi istismara verilmişdir. Yəni, bunu biz edirik, biz - bu torpaqların sahibləri. Ancaq hər kəs bilməlidir, bu, çox genişmiqyaslı işdir".

"BİZ İSƏ QURUB-YARADAN XALQIQ. BİZ GƏLMİŞİK, TAMAMİLƏ DAĞILMIŞ 10 MİN KVADRATKİLOMETR

"MƏN O VAXT DEMİŞDİM Kİ, ZƏNGİLAN ŞƏHƏRİ TƏBİƏTƏ SİX İNTEQRASIYA OLUNMALIDIR,

sökür, qızıl yataqlarımızı qanunsuz istismar edirdilər. Hər şeyi qanunsuz edirdilər. Bu gün erməni vəhşiliyi haqqında dünyada kifayət qədər böyük məlumat var və biz bu məlumatı daha da genişləndirəcəyik".

Ardı Səh. 4

Müzəffər Ali Baş Komandanın Kəlbəcər səfərində verdiyi mesajlar...

İLHAM ƏLİYEV: "Bax, o dağın başında mənim sözlərim yazılıb: "Dəmir yumruq" yerindədir, bunu heç kim unutmasın!"

Əvvəli Səh. 3

Dövlət başçısı çıxışı zamanı qürurla bildirdi ki, bu gün Silahlı Qüvvələrimizlə fəxr edə bilərik: "Bu gün biz müzəffər xalq kimi, qalib ölkə kimi Ordu Gününü qeyd edirik. İşğal illəri dövründə hərbiçilərlə çoxsaylı görüşlərdə - hərbi hissələrdə, sən-gərlərdə, Lələtəpə zir-vəsində, hərbi parad-larda hər zaman deyirdim ki, gün gələcək biz öz doğma torpaqlarımızı qaytaracağıq. Hər zaman deyirdim ki, Ermənistan öz xoşu ilə bizim torpaqlarımızdan çıxmasa, biz hərbi yolla Qarabağ məsələsini həll edəcəyik. Belə də oldu. Müzəffər Azərbaycan Ordusu tarixi missiyanı şərəflə yerinə yetirdi".

"BİZ VƏTƏN MÜHƏRİBƏSİNDƏ XALQIMIZIN BÖYÜKLÜYÜNÜ, YENİLMƏZ RUHUMUZU VƏ GÜCLÜ İRADƏNİ GÖSTƏRDİK"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Kəlbəcər rayonunda komando hərbi hissəsinin açılışında çıxış edərkən bildirib ki, Vətən müharibəsində xalqımızın böyüklüyünü göstərdik, yenilməz ruhumuzu göstərdik, güclü iradəni göstərdik və göstərdik ki, Azərbaycan xalqı heç vaxt işğalla barışmaq fikrində deyildi. Sadəcə olaraq, biz istəyirdik ki, bu məsələ sülh yolu ilə həll olunsun və uzun illər apardığımız danışıqların məqsədi məhz bu idi.

AZƏRBAYCAN PREZİDENTİ ERMƏNİSTANDAKI REVANŞİST QÜVVƏLƏRƏ XƏBƏRDARLIĞI: "DƏMİR YUMRUQ" YERİNDƏDİR, BUNU HEÇ KİM UNUTMASIN!"

"Əgər Ermənistan sərhədlərin müəyyən edilməsi işində yenə də öz köhnə taktikası- na qapılsa, vaxt uzatmağa çalışsa, nəticədə özü peşman olacaq. Biz Ermənistanda baş

qaldıran revanşist qüvvələrin hərəkətlərinə diqqətlə baxırıq. Onlar da bunu bilsinlər. Bax, o dağın başında mənim sözlərim yazılıb: "Dəmir yumruq" yerindədir, bunu heç kim unutmasın", - övlətimizin başçısı deyib ki, Vətən müharibəsində Ermənistanı məğ-lub etməyimiz onlar üçün dərs olmalıdır: "Onlar hesab edirdilər ki, orduları məğlube-dilməzdir və öz orduları haqqında olmayan şayiələri yayırdılar. Biz göstərdik ki, onlar Azərbaycan Ordusu qarşısında duruş getirə bilməzlər. Onlar bəyan edirdilər ki, Azər-bay-can öz torpaqlarını heç vaxt silahlı yollarla ala bilməz. Çünki həm qurulmuş istehkam-lar, həm 30 il ərzində mühəndislik işlərinin aparılması, həm də ki, bu bölgənin coğrafi-yası onlar üçün çox əlverişli idi. Biz bu mifi də dağıtdıq və göstərdik ki, güclü iradə olan yerdə, xalq-iqtidar birliyi olan yerdə, hərbiçilərin vətənpərvərliyi olan yerdə heç kim bi-zim qabağımızda dura bilməz. Əgər yenə də Ermənistanda revanşist qüvvələr baş qaldır-sa, bilməlidirlər ki, onları nələ gözleyir".

"ERMƏNİSTAN DA POSTMÜHƏRİBƏ REALLIĞINI QƏBUL ETMƏLİDİR"

Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Ko-mandanı İlham Əliyev bildirib ki, biz müha-ribə istəmirik, heç vaxt istəməmişik. Amma biz istəyirik ki, bizim maraqlarımız təmin olunsun, müharibə nəticəsində yaradılmış reallıqlar hamı tərəfindən qəbul edilsin. Dövlət başçımızın dediyi kimi: "Bütün bu işlərin həcmi bir daha xalqımızın böyüklüyünü gös-tərir. Onu göstərir ki, bir daha demək istəyi-rəm, biz bu torpaqların sahibiyik, buraya qa-yıtmışırıq və burada əbədi yaşayacağıq. Qa-rabağ Azərbaycandır!"

RƏFİQƏ KAMALQIZI

"Azərbaycan bu sahədə nəhəng təcrübəsini beynəlxalq ictimaiyyətlə bölüşəcək"

Prezident İlham Əliyev Ümumdünya Şəhər Forumunun 11-ci sessiyasında videoformatda çıxış edib

P olşanın Kato-vitse şəhərin-də Ümumdün-ya Şəhər Forumunun "Daha yaxşı gələcək na-minə şəhərlərimizi də-yişdirək" mövzusunda 11-ci sessiyası iyunun 27-də işini davam etdi-rib. Azərbaycan Res-publikasının Prezidenti İlham Əliyev sessiyada videoformatda çıxış edib. Prezident İlham Əliyev öz çıxışında diq-qətə çatdırıb ki, "2030-cu ilə qədər Dayanıqlı İnkişaf Gündəliyi" və "Yeni Şəhər Gündəliyi" dayanıqlı urbanizasiyanı və şəhərlərimiz üçün da-ha yaxşı gələcəyi təmin etmək üzrə səylərimizi istiqamətləndirir. Pay-taxt Bakının tarixi sima-sını qorumaqla bərabər, biz onun infrastrukturunun yenidən qurulmasına və müasirləşdirilməsinə nail olmuşuq. Qeyd etmək lazımdır ki, Bakının və Azərbaycanın digər şəhərlərinin müasirləşdirilməsi və yenidən qurulma-sı zamanı biz şəhərlərin inkişafı baxımından yeni imkanlar və təcrübə əl-də etmişik. Ən gözəl şəhərlərdən biri hesab olunan Bakı misilsiz memar-lığı, park və bulvarları ilə tarixi irs və müasirliyin ahəngliyini özündə bir-ləşdirir.

"Azərbaycan azad edilmiş ərazilərdə müasir şəhər planlaşdırılması həyata keçirir, "yaşıl enerji" və "sıfır tullantı" konsepsiyalarını tətbiq edir"

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, Azərbaycanın öz ərazilərini Ermənistanın 30 illik iş-ğalından azad etməsi ilə nəticələnən 2020-ci il Vətən müharibəsindən sonra bizim üçün da-yanıqlı şəhər inkişafı daha böyük dəyər kəsb edir: "Ermənistan Azərbaycan torpaqlarının 30 illik işğalı zamanı şəhər və kəndləri qəsdən dağıdaraq, hər bir mədəni və dini abidəni talan edərək həmin əraziləri urbisid və kultursidin bariz nümunəsinə çevirib. Bəlkə də İkinci Dün-ya müharibəsindən sonra şəhərlərin bu miqyasda dağıdılması dünyanın heç bir yerində baş verməyib. Azərbaycanın 9 şəhəri və yüzlərlə kəndi yer üzündən silinib. Ağdam şəhəri o də-rəcədə dağıdılıb ki, əcnəbi mütəxəssislər onu "Qafqazın Xirosıması" adlandıırıblar. Füzuli şəhəri işğaldan azad edildikdən sonra Azərbaycan Ordusu orada bayrağımızı dalğalandır-mağa bir dəne də olsun tikili tapa bilməyib.

Xarici diplomatlar, jurnalistlər və beynəlxalq QHT-lərin nümayəndələri azad edilmiş əra-zilərə səfərləri zamanı bu vandalizmin şahid olmuş və dağıntıların tam miqyasını sənədləş-dirmişlər.

Ermənistanın 30 illik işğalına baxmayaraq, Azərbaycan müharibə səhifəsini çevirmək, münasibətləri normalaşdırmaq və bir-birinin suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qarşılıqlı tanınması prinsipi əsasında Ermənistanla sülh müqaviləsi imzalamaq istəyindədir. Azər-baycan sülh danışıqları üçün 5 əsas prinsip irəli sürüb və Ermənistan onları qəbul edib. İna-nırıq ki, sülh müqaviləsi bölgəni sülh və əməkdaşlıq regionuna çevirə bilər."

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, hazırda Azərbaycan müasir tarixin ən mürəkkəb və iddialı bərpa-yenidənqurma işlərindən birini həyata keçirir. Yenidənqurma prosesi minalar-dan təmizlənmə ilə başlayır: "Kütləvi minalanma qarşımızda duran ən böyük çətinlikdir və bu, yenidənqurma işlərini, məcburi köçkünlərin qayıdışını ləngidir. İlkin hesablamalara gö-rə, işğal dövründə Ermənistan həmin ərazilərə bir milyondan artıq mina basdırıb. 2020-ci ilin noyabr ayında Vətən müharibəsi başa çatdıqdan sonra mina partlaması nəticəsində 220-dən artıq Azərbaycan vətəndaşı həlak olub və ya ağır yaralanıb.

Azərbaycan azad edilmiş ərazilərdə müasir şəhər planlaşdırılması həyata keçirir, "yaşıl enerji" və "sıfır tullantı" konsepsiyalarını tətbiq edir.

Məcburi köçkünlərimiz 30 il ərzində Ermənistanın işğalından əziyyət çəkib və doğma yurdlarından məhrum edilib. Məcburi köçkünlərin qayıdışı üçün ilk pilot layihə Zəngilan ra-yonunun Ağalı kəndində reallaşdırılıb. Bu ilin may ayında Ağalı kəndinin ilk sakinləri doğ-ma torpaqlarında məskunlaşmağa başlayıblar. Bu gün Ağalı "ağıllı kənd"i dünyanın ən müa-sir kəndlərindən biridir.

Azərbaycan işğaldan azad olunmuş Füzuli şəhərində səkkiz aydan az müddətdə hava limanı inşa edib. İşğaldan azad olunmuş Zəngilan və Laçın rayonlarında hazırda daha iki hava limanının tikintisi davam edir. Azad edilmiş bəzi şəhərlərin Baş planları artıq hazır-dır. Şuşa şəhərinin Baş planı onun möhtəşəm tarixi irsinin qorunması üzərində qurulub.

Qarabağ bölgəsinin sənaye mərkəzinə çevriləcək Ağdamda biz on minlərlə sakin üçün nəzərdə tutulmuş tamamilə yeni şəhər inşa edirik. Ərazisi 200 hektar təşkil edən Ağdam Sənaye Parkı artıq fəaliyyət göstərir, sərmayədarlara və sahibkarlara açıqdır. Zəngilan şə-həri onun təbiətə inteqrasiyası və park şəhərinə çevrilməsi baxışı ilə inşa edilir. Ümumilik-də, yenidənqurma prosesində bizim hədəfimiz keyfiyyət və sürəti birleştirməkdir. Bu pro-sesdə ətraf mühitin qorunması prioritetlərimiz sırasında olacaq.

Məqsədimiz Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə uyğun olaraq inklüziv, təhlükəsiz, dözümlü və dayanıqlı şəhər və kəndlərin inşasıdır. Yeni şəhərlərdə, kəndlərdə yaşamaq və işləmək şəraiti vəhdət təşkil edəcək. Bütün bu işlər Azərbaycanın öz maliyyə resursları hesabına aparılır.

Hesab edirik ki, Azərbaycan tərəfindən belə iri miqyasda aparılan yenidənqurma işləri azad edilmiş ərazilərimizi şəhər inkişafı sahəsində mükəmməllik laboratoriyasına çevirir. Azərbaycan bu sahədə nəhəng təcrübəsini beynəlxalq ictimaiyyətlə bölüşəcək. Bununla ya-naşı, azad edilmiş ərazilərdə yenidənqurma sahəsində ölkəmizlə həmrəylik və beynəlxalq dəstək bizim üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu, Azərbaycanın öz nəci bə fəaliyyətində tək olmadığı ilə bağlı inamımızı gücləndirəcək."

Müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycanın ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində erməni təcavüzünə məruz qaldığı, informasiya-təbliğat imkanları zəif və məhdudd olduğu zamanda ölkəmizin haqlı mövqeyi İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı tərəfindən dəstəklənib, təcavüzün ağır nəticələrinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında müstəsna rol oynayıb. Dünya təşkilatları ilə əməkdaşlıq və dostluq münasibətlərinin inkişafı ölkəmizin xarici siyasət kursunda prioritet istiqamətlərdən olduğundan müstəqil Azərbaycan "İslam dünyasının BMT - si" adlandırılan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının da fəal üzvüdür. Əlbəttə ki, müxtəlif sahələrdə iqtisadi, siyasi, sosial və s. qurulan əməkdaşlıq münasibətləri dövlətlər arasında qarşılıqlı anlaşmanın yaranmasına və davamlı olmasına öz təsirini göstərir. Tarixi keçmişi, dini, mədəni və mənəvi dəyərləri ilə İslam dünyasının ayrılmaz hissəsi olan Azərbaycanın bu təşkilata üzv olması ilə beynəlxalq aləmdə respublikamızın qarşısında yeni imkanlar açılıb. Hazırda Azərbaycan təşkilatının fəal üzvlərindən biri kimi, müsəlman dünyasının üzvləşdiyi cari problemlərin həllində iştirak edir, təşkilatın qarşısında duran vəzifələrin yerinə yetirilməsində qətiyyət və təşəbbüskarlıq göstərir.

AZƏRBAYCAN İSLAM HƏMRƏYLİYİNİN GÜCLƏNDİRİLMƏSİNƏ TÖHFƏLƏRİNİ VERİR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cari ilin iyunun 27-də İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) Baş katibi Hissein Brahimi Tahanı qəbul edərkən dövlət başçısı Azərbaycanın xarici siyasət prioritetlərində müsəlman ölkələri ilə əməkdaşlığın xüsusi yer tutduğunu qeyd edərək, bu əməkdaşlığın həm ikitərəfli, həm də beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurla aparıldığını bildirib. Dövlətimizin başçısı ölkəmizin İƏT ilə səmərəli əməkdaşlıq həyata keçirdiyini vurğulayaraq, Azərbaycanın İslam hərəmiyyətinin gücləndirilməsi işində çox fəal çalışdığını qeyd edib. İslam hərəmiyyətinin gücləndirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan dövləti ardıcıl olaraq siyasət yürüdür. Bildiyimiz kimi, Azərbaycan 2017-ci ildə "İslam Hərəmiyyəti Oyunları"nı qəbul etdi, ölkəmizdə Cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə "İslam Hərəmiyyəti İli" elan olundu. Bu, İslam ölkələrinin birliyinə verilən ən böyük töhfə oldu. IV İslam Hərəmiyyəti Oyunlarına Azərbaycanın ev sahibliyi etməsi birliyin nümayişidir. Qədim şəhərimiz olan Naxçıvan İSESCO tərəfindən İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan olundu. Daha sonra Bakı şəhəri İslam mədəniyyətinin paytaxtı seçildi. Bütün bu və ya digər amillər Azərbaycanın müsəlman dünyasında birlik və hərəmiyyətinin nümayişidir. Cənab

Azərbaycan İƏT üçün çox önəmli ölkədir

Prezidentin dəfələrlə bildirdiyi kimi, İslam sülh və qardaşlıq dinidir: "Hər kəs bunu bilməlidir. Dəyərlərimizi təşviq etmək və keçmişimizi, bu günümüzü və gələcəklə bağlı planlarımızı düzgün şəkildə çatdırmaq üçün daha fəal olmalıyıq".

İƏT AZƏRBAYCANIN HAQQ İŞİNİ, ƏRAZI BÜTÖVLÜYÜNÜ HƏR ZAMAN DƏSTƏKLƏYİB

Bildiyimiz kimi, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı torpaqlarımızın 20 faizinin Ermənistan tərəfindən işğalı ilə nəticələnmiş münafişənin həlli ilə bağlı bir neçə qətnamə qəbul etmişdi. İƏT Xarici İşlər Nazirlərinin Şurası tərəfindən "Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzü", "Azərbaycana iqtisadi yardımın göstərilməsi" və "Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzü nəticəsində işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarında İslam dininə aid tarixi və mədəni irsin və ibadət ocaqlarının dağıdılması və təhqir olunması" adlı qətnamələr qəbul edilmişdi. Bu məsələ hər zaman təşkilat tərəfindən istər qətnamələrdə, istər sammit çərçivəsində, istərsə də xarici işlər nazirlərinin qətnamələrində yer alıb. İƏT Azərbaycanın haqq işini hər zaman dəstəkləyib və bu, təşkilat üçün prioritet olaraq qalıb. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş Katibliyi Ermənistan silahlı qüvvələrinin 2020-ci il oktyabrın 10-da Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirləri arasında əldə olunmuş humanitar atəşkəs razılaşmasını pozması və bunun nəticəsində bir çox mülki şəxsin həlak olması və yaralanması ilə bağlı narahatlığını ifadə etmişdir. Təşkilatın bununla bağlı yaydığı açıqlamada deyilirdi: "İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının qətnamə və qərarlarını, həmçinin BMT Təhlükəsizlik Şurasının aidiyyəti qətnamələrini xatırladaraq, iki ölkə arasında münafişənin Azərbaycan Respublikasının suverenliyi, ərazi bütövlüyü və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığı əsasında siyasi yolla həllinə çağırır". Prezidenti İlham Əliyev İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibini qəbul edərkən həm ikinci Qarabağ müharibəsi zamanı, həm də postmüharibə dövründə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Azərbaycanın haqq işini, ərazi bütövlüyünü dəstəkləməsini yüksək qiymətləndirib. Bildiyimiz kimi, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş Katibliyi İslam irsinin ayrılmaz hissəsi olan Qarabağda və ətraf rayonlardakı tarixi abidələrin vəziyyəti ilə əlaqədar dərin narahatlığını bildirmişdi. Bu haqda İƏT-in yaydığı bəyannatda, maddi və mənəvi dəyərlərin, xüsusən Qubadlı rayonunun azad edilmiş Məmərkəndindəki məscidin qəsdən dağıdılması və talan edilməsi, tarixin mənimsənilməsi və saxtalaşdırılması təcavüz siyasətinin bariz sübutu olduğu göstərilirdi. İşğal olunmuş ərazilərdə əsrlərboyu qalmış dini-mədəni irslərdən sui-istifadə beynəlxalq qanunların və konvensiyaların, o cümlədən "Silahlı Münafişələr zamanı Mədəni Mülkiyyətin Qorunmasına dair 1954-cü il Haaqa Konvensiyası"nın və 1954, 1999-cu il protokollarının açıq şəkildə pozulmasıdır. Xarici işlər nazirləri Şurasının 46-cı iclasında İƏT "İslamın müqəddəs yerlərinin qorunması haqqında" 3/46-S sayılı Qərar qəbul edib. Qərarla erməni təcavüzkarları tərəfindən Azərbaycan Respublikasında İslama aid tarixi və mədəni irsinin tamamilə məhv etmək məqsədi, barbar hərəkətləri pislənilmişdi. Dövlətimizin başçısı işğal illərində ermənilər tərəfindən tarixi və mədəni abidələrimizin, o cümlədən məscidlərimizin vəhşicəsinə darmadağın edildiyini bildirərək, bunu xalqımıza qarşı mədəni

soyqırımını, bütün müsəlman ölkələrinə qarşı təhqir kimi dəyərləndirib. Azərbaycanın erməni hərbi birləşmələri tərəfindən işğal olunmuş ərazilərində törədilmiş vandalizm əməllərinin nəticəsi olaraq evlər talan edilərək sökülüb, yandırılıb, tarixi abidələr, xüsusilə, qəbiristanlıqlar dağıdılıb. Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində erməni işğalçıların özbaşınalığı, tarix və mədəniyyət abidələrimizin dağıdılması və qəsdən korlanması "Silahlı münafişə baş verdikdə mədəni dəyərlərin qorunması haqqında" 1954-cü il Haaqa Konvensiyasına, "Arxeoloji irsin mühafizəsi haqqında" 1992-ci il Avropa Konvensiyasına, "Ümumdünya mədəni və təbii irsin mühafizəsi haqqında" YUNESKO-nun 1972-ci il Konvensiyasına ziddir.

Bu faktı ki, Qarabağda yerləşən abidələr də ermənilər tərəfindən kütləvi surətdə dağıdılıb və ermənileşdirilib. Bu abidələrin üzərində olan yazılar memarların, alimlərin, xəttatların, neqqaşların, sufi şeyxlərinin, Azərbaycan memarlıq məktəblərinin banilərinin adları ilə bağlı olduğundan tarixi faktlar mənbələrdə öz əksini tapıb. Hərbi təcavüz nəticəsində işğal olunmuş ərazilərdə ilk insan məskənlərindən olmuş Tağlar mağarası, Qaraköpək, Üzerliktepe kurqanları hazırda hərbi məqsədlərlə istifadə edilərək qəsdən dağıdılıb.

BAKIDA QOŞULMAMA HƏRƏKATININ PARLAMENT ŞƏBƏKƏSİ TƏSİS EDİLƏCƏK

Azərbaycan Prezidenti işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə aparılan genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma layihələrindən, o cümlədən dini abidələrimizin bərpası istiqamətində görülən işlərdən danışıb.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatına üzv olan bir çox müsəlman ölkələri ilə də sıx əməkdaşlıq etdiyini də diqqətə çatdırıb. Cənab İlham Əliyev bu günlərdə Bakıda Qoşulmama Hərəkatının Parlament Şəbəkəsinin təsis edilməsinə də məmnunluqla vurğulayıb. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi Azərbaycana səfərindən məmnunluq hissi keçirdiyini qeyd edib. Hissein Brahimi Taha Azərbaycanın İƏT üçün çox önəmli ölkə olduğunu bildirərək dövlətimizin başçısının lider kimi fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib.

Görüşdə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv ölkələr arasında hərəmiyyətin önəmi vurğulanıb, əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Əlbəttə ki, görülən işlər, bir daha deməyə əsas verir ki, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Azərbaycanın mövqeyinin hər zaman olduğu kimi, bu gün də dəstəkləyir.

Zümrüd BAYRAMOVA

XİN: "Azərbaycan müharibə istəsəydi, baza prinsiplərini təqdim etməzdi"

bərinin, Azərbaycanı bu illər ərzində blokada siyasətini yürütməkdə ittiham etməsi heç bir hüquqi və əxlaqi çərçivəyə sığmır.

"Baş nazir Paşinyana xatırladırdıq:

Azərbaycan, Ermənistanın işğalçı siyasətinə rəğmən və ərazilərində onilliklər ərzində Ermənistan tərəfindən tətbiq edilmiş "hər şeyi məhv etmək" yanaşmasına baxmayaraq, ərazilərini azad etdikdən sonra iki dövlət arasında münasibətlərin normallaşması tərəfdarı və təşəbbüskarı olub. Məhz Azərbaycanın dövlət başçısı postmünafişə mərhələsində beynəlxalq hüququn prinsiplərinə ciddi riayət edilməsi əsasında sülh sazişinin imzalanması təklifi ilə çıxış edib. Hətta, Azərbaycan tərəfi Sazişin əsaslanmalı olduğu baza

prinsiplərini də qarşı tərəfə təqdim edib. Paşinyanın iddia etdiyi kimi Azərbaycanın müharibə istəsəydi, yəqin ki, bu addımlara ehtiyac qalmazdı. Əgər Azərbaycan müharibə istəsəydi, Ermənistanın 30 il ərzində yerlə yeksan etdiyi ərazilərin yenidən qurulması və bərpası üçün böyük səylər sərf edib, nəhəng işlər görməzdi.

Azərbaycan tərəfi, iki ölkə arasında sərhədlərin delimitasiyası, bölgədə bütün kommunikasiyaların açılması və tərəflər arasında gələcək sülh sazişinin imzalanması istiqamətlərində yalnız sözdə açıqlamalar vermir, öz əməlləri və konkret addımları ilə söylədiklərini həyata keçirir. Uzun illər ərzində məhz Azərbaycan tərəfi, bölgədə normal münasibətlərin qurulmasının və bütün kommunikasiyaların

açılmasının Ermənistanı faydalı olacağını söyləyib. Ermənistan tərəfinin bunu nəhayət anlaması və baş nazirin "kommunikasiyaların açılması Ermənistanı sərf edir" söyləməsi, Ermənistan rəhbərliyinin yeni yanaşması kimi diqqəti cəlb edir. Görünür, həqiqətlərin Ermənistan tərəfindən qəbul edilməsi bir qədər vaxt tələb edir. Ümid edirik ki, artıq reallığa çevrilən Zəngəzur dəhlizinin fəaliyyətinin səmərəliliyinin Ermənistan tərəfindən dərk edilməsi üçün böyük zaman ehtiyacı qalmayacaq.

Üçtərəfli bəyannatlara gəldikdə, bu sənədlə tərəflərin üzərinə götürdüyü öhdəliklər və onların icrası göz qabağındadır. Sənədin iddialarını kobud şəkildə pozaraq Azərbaycan ərazilərinə diversant qüvvələr göndərən, Azərbaycan ərazi-

lərindən qanunsuz silahlı birləşmələrini çıxarmayan, kommunikasiyaların açılmasını uzun müddət ərzində ləngidən Ermənistan bu bəyannatların icrasını kobud şəkildə pozur.

Ermənistan baş naziri, konkret hansı hala istinad etdiyinə aydınlıq gətirmədən "Azərbaycan tərəfinin ən azı bir halda görüşün keçirilməsini boykot etdiyini" söyləyir. Əgər, postmünafişə mərhələsində indiyədək beynəlxalq vasitəçilərin iştirakı ilə də təklif edilən və Ermənistan tərəfindən müxtəlif bəhanələrlə pozulan, habelə keçirilməsinə 1-2 saat qalmış təxribatlarla təxirə salınan görüşləri sadalamağa başlasaq, siyahı çox uzun olar.

Ermənistan həqiqətən sülh istəyirsə, səmərəlilik əmsali hər zaman aşağı olan və hazırda üzvləri tərəfindən açıq şəkildə fəaliyyətinin qeyri-mümkünlüyü etiraf edilən bir formatı dirçəltməyə zaman sərf etməkdənsə öz siyasi iradəsini ortaya qoyub sülh istiqamətində konkret addımlar atmalıdır", - deyə məlumatda qeyd olunub.

Hazırda dünyanı narahat edən əsas məsələlərdən biri məhz ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlıdır. Ərzaq məhsullarına olan tələbatın günbəgün artdığı zaman insanların qida məhsullarına olan ehtiyacının ödənilməsi sözsüz ki, ön planda durur. Xüsusilə taxıl bitgilərinin, ərzaqlıq buğdanın əkilib-becərilməsi, tədarükü, ehtiyat üçün toplanılması ən vacib məsələlərdən sayılır.

Azərbaycanın ərzaqlıq buğda ilə özünü tam təmin edə bilməsi, məhsul bolluğu yarandığı təqdirdə ixracının reallaşdırılması prioritet məsələlərdəndir. Ən azından yerli istehsalla ərzaqlıq buğdaya olan tələbatın qarşılınması nəzərdə tutulur ki, əks halda biz ildə təxminən 1 milyon 200 min - 1 milyon 300 min ton buğda idxal etməyə məcburuq. İdxal isə əsasən, Rusiyadan, Qazaxıstandan, eləcə də Ukraynadan olmalıdır və Rusiya-Ukrayna qarşıdurması üzündən bu ölkələrdən buğda idxalında hazırda bütün dünya ölkələri üçün çətinliklər ortaya çıxıb. Deməli, hər bir ölkə öz-özünü təmin etməli, daxili istehsal hesabına ən azından daxili tələbatı ödəməlidir, yaxud da çətinlik olsa belə buğda idxalını reallaşdırmalıdır. Doğrudur, bu məhsulun qiymətinin bahalaşması ilə əlaqədar həmin ölkələrdə daha çox məhsul istehsal olunacağı barədə mütəxəssislər nikbin proqnozlar verirlər, amma nəzərə almaq lazımdır ki, ən doğru, ən üstün yol daxili istehsal artırmaq, kifayət edəcək həddə çatdırmaqdır. Bunun üçün isə ölkədə taxıl əkininin artırılmasına, ona qulluq edilməsinə, tədarükünə xüsusi diqqət ayrılmalıdır və təsadüfi deyil ki, bu məsələyə dövlətimiz tərəfindən xüsusi diqqət ayrılır və görülən işlər də qənaətbəxş hesab edilir. Elə bu baxımdan da bu il buğda tədarükündə nikbin proqnozlar vəd edilir və məhsul yığımında ortaya çıxan göstəricilər də bunu təsdiqləyir.

Taxıl məhsullarının daxili bazarda bahalaşmasının qarşısını almaq üçün də dövlət səviyyəsində mütemadi tədbirlər görülür. Diqqətə çatdıraq ki, buğda istehsal edən və tədarük edən sahibkarlara müxtəlif güzəştlərin edilməsi çörək və digər un məmulatlarının qiymətlərinin artmamasına hesablanıb. Ölkəmizdə çörək və digər un məhsullarının qiymətlərinin münasib olması da təsadüfi deyil və məhz qeyd olunan məsələ ilə bağlıdır. Bir sözlə, dövlətimiz tərəfindən buğda istehsalı və tədarükü xüsusi nəzarət altında olmaqla yanaşı, eyni zamanda bu sahədə çalışan fermerlərə də qayğı göstərilir, xüsusi diqqət ayrılır və müxtəlif güzəştlər formasında bu özünü təsdiq edir. Məqsəd istehsalı artırmaqdır və taxıl istehsalçısı olan fermerlərə dövlət dəstəyinin gücləndirilməsi də bu baxımdan təqdirləyicidir, çünki nəzərə alsaq ki, iqlim dəyişikliyi səbəbindən digər kənd təsərrüfatı məhsulları kimi buğda əkinin də risk altındadır. Bu baxımdan da məhsuldarlığın aşağı düşməməsi, əksinə, artırılması üçün daim dövlət dəstəyi göstərilməkdədir. Məhsul tədarükündə olan artım, əlbəttə ki, dövlətimiz tərəfindən atılan addımların məntiqi nəticəsi kimi dəyərləndirilir.

Artıq neçə gündür ölkəmizdə taxıl biçinə başlanılıb və daha yüksək məhsuldarlığın olacağı gözlənilir. Diqqətə çatdıraq ki, bu il ölkəmizdə 1 milyon 19 min 934 hektar sahədə taxıl əkinin aparılıb, hansıki həmin əkin sahələrinin 606 min 338 hektarı buğda, 413 min 596 hektarı isə arpa sahələridir. Onu da qeyd edək ki, ilk öncə taxıl bitgisi olan arpa biçinə başlanılır, ardınca isə bir neçə gündən sonra buğda əkinin başlayır. Nəzərə çatdıraq ki, artıq aran rayonlarında arpa biçini başa çatıb, özü də ən optimal müddətdə. İndi isə həmin bölgələrdə buğda biçinə start verilib və işlər uğurla davam etdirilir. "Aqroservis" ASC-nin yerli bölmələrinin 417, fiziki və

Taxıl tədarükündə daha yüksək nəticələr əldə etmək olar

hüquqi şəxslərin isə 569 kombaynının iştirak etdiyi aktiv biçin prosesinə 1000-ə yaxın taxılbiçən kombayn cəlb olunub. Biçin prosesi ilk öncə kiçik və orta təsərrüfatlarda aparılır və növbəlilik prinsipi əsasında həyata keçirilir. Kombaynlara tələbatının öncədən müəyyənəşdirilməsi, texnikaların biçindən əvvəl tələbatı uyğun şəkildə rayonlarda dislokasiya edilməsi əsdiq edir ki, bu il biçin prosesində texnika ilə təminatda problem yoxdur.

Fermerlərin özlərinin belə sözlərinə görə, taxıl tədarükündə bu il yüksək məhsuldarlıq gözlənilir və onlar biçinin nəticələ-

rinə əsasən məhsuldarlığın bol olacağını bildirirlər. Sözsüz ki, nəticəni əvvəlcədən hesablamaq da çox vacib şərtir. Beləki, sünböldə taxıl dənəsinin sayının miqdarı məhsuldarlığın nə qədər olacağını öncədən xəbər verir. Məsələn, sünböldə 72 ədəd taxıl dənəsinin olmasını nəzərə alan fermer hər hektar sahədən 60-70 sentner taxıl tədarük edəcəyinə əvvəlcədən əmin olur. Sözsüz ki, məhsuldarlığa suvarma və aqrotexniki qulluq əsaslı təsir edir. Əgər taxıl əkildiyindən sonra aqrotexniki qulluq edilməzsə, yüksək məhsuldarlıqdan danışmağa dəyməz. Bu baxımda

dövlət tərəfindən göstərilən qayğı sayəsində aqrotexniki qulluq yaxşı aparıldığı üçün məhsuldarlığın da qənaətbəxş olağı gözlənilir. Eyni zamanda, qeyd etdiyimiz kimi, məhsuldarlığın bol olması suvarmadan da asılıdır və nəzərə almaq lazımdır ki, 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra su mənbələrimizə nəzarətin bərpası əvvəlki illərdən daha üstün nəticələrə şərait yaradır. Fermerlərin sözlərinə görə, artıq nəzarətimizdə olan çaylar suvarmada böyük rol oynayır. Əlbəttə ki, bu məqam taxıl hasilatı sahəsində ötən illərdəkindən daha yaxşı şəraitin olması anlamına gəlir və aparılan monitoringlər də məhsuldarlığın yüksək olacağı barədə proqnoza əsas verir.

Sözsüz ki, taxıl yığılması zamanı əldə edilən bol məhsul təkcə fermerin maddi rifah halının yüksəldilməsi demək deyil, bu eyni zamanda dünyada taxıl ehtiyatlarının azaldığı bir dövrdə ölkəmizin ərzaq təhlükəsizliyinin qorunması deməkdir. Əlbəttə, məhsuldarlığın yüksək olması idxaldan asılılığı ya minimuma endirir, ya da tamamilə aradan qaldırır ki, bu da ərzaq təhlükəsizliyi baxımından önəmli məsələdir. Bu baxımdan cəsarətlə deyə bilərik ki, buğda idxalının azaldılmasının ən əsas yolu məhz məhsuldarlığın artırılmasından keçir və ölkəmizdə məhsuldarlığın bundan sonra daha da artırılması məqsədi ilə daha məhsuldar toxum sortlarından istifadə edilməsi planlaşdırılır. Beləki, əgər dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində hazırda buğda istehsalı hər hektardan 70-80 sentnerdirsə, bu göstəricini 90 sentnerə çatdıran ölkələr də varsa, nəyə görə bizim ölkəmizdə məhsuldarlıq orta hesabla 30-50 sentner arası olmalıdır? Heç şübhəsiz ki, həm məhsuldar toxum sortlarından istifadə edərək, həm də becərmədə müasir standartları tətbiq edərək Azərbaycanda daha yüksək məhsuldarlıq əldə oluna bilər. Bu isə o deməkdir ki, taxıl tədarükündə daha yüksək nəticələr əldə etmək olar.

İnam Hacıyev

Düən Milli Məclisin növbədənənar ses-siyasının plenar iclası keçirilib. İclası açan Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova əvvəlcə parlamentin nümayəndə heyətinin iyunun 23-də və 24-də Qırğızstanın Çolpon-Ata şəhərinə işgüzar səfəri barədə məlumat verib. Sonra iclasda gündəlikdəki məsələlərin müzakirəsinə başlanıb.

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova diqqətə çatdırıb ki, gündəliyə 15 məsələ daxil edilib. Gündəliyin ilk üç məsələsi Prezidentin bir məktubu ilə Milli Məclisə daxil olub və bu ilin dövlət büdcəsi haqqında qanunda, həmçinin büdcə zərfinə daxil olan digər iki qanunda dəyişiklik edilməsi ilə bağlıdır. Parlamentin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili gündəliyin birinci məsələsi olan "Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il dövlət büdcəsi haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş) ilə bağlı məlumat verib.

Komitə sədri qanun layihəsinin birinci oxunuşunda müzakirəsi zamanı ətraflı məlumat verildiyini bildirib. O qeyd edib ki, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsində sənədin 2-ci oxunuşda müzakirəsi Əmək və sosial siyasət, Təbii sərvətlər və ekologiya komitələrinin, müvafiq dövlət orqanları nümayəndələrinin də iştirakı ilə Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı azad Şuşa şəhərində keçirilib. Tahir Mirkişili büdcə müzakirələrinin Şuşada keçirilməsi imkanını yaratdığına görə möhtərəm Prezidentə və təşkilatı işlərdə dəstəyə görə Milli Məclisin sədrinə minnətdarlıq ifadə edib və hazırda müzakirə edilən büdcə layihəsində də vəsaitlərin böyük bir hissəsinin işğaldan azad olmuş ərazilərdə Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi bərpauruculuq işlərinə ayrıldığını vurğulayıb.

Sonra Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev "Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun 2022-ci il büdcəsi haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə və "İşsizlikdən sığorta fondunun 2022-ci il büdcəsi haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihələrinin ikinci oxunuşları ilə bağlı məlumat verib.

Musa Quliyev böyük maliyyə artımı ilə müşayiət olunan büdcənin dürlüştürülməsi layihələrinin komitələrdə ikinci oxunuşda müzakirəsinin Şuşada keçirilməsi ilə bağlı təəssürlərini, bu tədbirin tarixi əhəmiyyəti barədə fikirlərini bölüşüb. O, iclasın Şuşada keçirilməsinə yaratdığı şəraitə görə Prezident İlham Əliyevə və Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarovaya təşəkkürünü bildirib, bu qürurverici günləri bəxş edən Ali Baş Komandanın rəhbərlik etdiyi rəşadətli Ordumuzun xidmətlərini vurğulayıb.

Qeyd edilib ki, uşağın anadan olmasına görə müavinətlərə ayrılan vəsait daha 4 milyon manat artırılıb. Bu artım uşağın doğulmasına görə müavinətin məbləğinin cari ilin əvvəlindən 200 manatdan 300 manata çatdırılması ilə əlaqədardır. Təqdim olunan layihəyə əsasən, işsizlikdən sığorta fondunun 2022-ci il üçün həm gəlirləri, həm də xərcləri 1 milyon manat artırılır ki, bu artımların böyük hissəsi işsiz və sosial müdafiəyə ehtiyacı olan vətəndaşlarımızın daha geniş şəkildə aktiv məşğulluq tədbirlərinə cəlb

Milli Məclis bir sıra vacib qanun layihələri qəbul edib

olunmasına maddi təminat yaradaçaq.

Qanun layihələrinin müzakirəsində Milli Məclis sədrinin müavini, İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Fəzail İbrahimli, komitə sədri Siyavuş Novruzov, deputatlar Əliabbas Salahzadə, Mahir Abbaszadə, Elnur Allahverdiyev, Aydın Mirzəzadə, Cavid Osmanov, Qüdrət Həsənquliyev qanun layihələrini dəstəklədiklərini bildiriblər, dəyişikliklər barədə fikirlərini, suallarını və qeydlərini səsləndiriblər.

Sonra çıxış edən maliyyə naziri Samir Şərifov 2022-ci ilin yenidən baxılan dövlət büdcəsi və büdcə zərfinə daxil olan digər sənədlərlə bağlı qanun layihələrinin parlamentdə operativ və geniş müzakirələrinin keçirilməsinə görə Milli Məclisin rəhbərliyinə və deputatlara təşəkkür edib, müzakirələrdə deputatların qaldırdıqları məsələlərə aydınlıq gətirib, qeydlərinə və suallarına arayışlar verib. Maliyyə naziri Samir Şərifov 2022-ci ilin dövlət büdcəsinə dəyişikliklər nəticəsində neftin bir barelinin qiymətinin 85 ABŞ dolları səviyyəsində götürülməsi, neft və qaz qiymətləri ilə bağlı hökumətin gözləntilərinin davam etdirilməsi və arqumentlərini səsləndirib. Samir Şərifov işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpasına ayrılacaq vəsaitdən danışib. Bildirib ki, 2 milyard 986 milyon manat məbləğindəki yeni xərclər ilk növbədə Böyük qayıdışın təmin edilməsi üzrə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun vacib infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsinə yönəldilib.

Sonra əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev çıxış edərək deputatların qeydlərinə və təkliflərinə münasibət bildirib, Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun və İşsizlikdən Sığorta Fondunun təklif olunan büdcə dürlüştürmələrinin məqsədinin məhz dövlətin sosial yönümlü siyasətinin davam etdirilməsi olduğunu qeyd edib. Sahil Babayev bildirib ki, Birinci və İkinci Qarabağ müharibəsi veteranlarına heç bir halda fərq qoyulmur və qoyulmayacaq. O vurğulayıb ki, postmüharibə dövründə 103 min şəxsə 190 min dövlət dəstəyi xidməti göstərilib. Onlara həm sosial ödənişlər təyin olunub, həm məşğulluğu təmin edilib. Eləcə də

onların avtomobillə, protezlə təmin olunması və reabilitasiyası istiqamətində tədbirlər görülüb. Qeyd olunub ki, bu kateqoriyadan olan insanlara daha geniş və əhatəli xidmət göstəriləcək.

Müharibə veteranlarının ödənişin məbləği ilə bağlı nazir açıqlayıb ki, iki il öncə müharibə iştirakçılarına verilən müavinətlər 50 faizdən çox artaraq 80 manata çatdırılıb, lakin sosial ödənişlərlə bağlı daimi islahatlar fonunda bu məsələyə də yenidən baxılacaq. Nazir vurğulayıb ki, burada əsas hədəf müharibə veteranlarının geniş şəkildə məşğulluğa cəlb edilməsidir, çünki onların çoxu əmək qabiliyyəti olan şəxslərdir. Vurğulanıb ki, bu istiqamətdə həyata keçirilən layihələr çərçivəsində təxminən 7 minə yaxın müharibə veteranı işə cəlb edilib, 8 minə yaxın müharibə iştirakçısı da özünüməşğulluq proqramlarından yararlanıb. Müzakirələrin yekununda hər üç qanun layihəsi ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova bildirib ki, növbəti iki məsələ Prezident İlham Əliyevin bir məktubu ilə Milli Məclisə daxil olub və Azərbaycan Respublikası və Qırğız Respublikası arasında imzalanmış bir memorandumun və bir Sazişin təsdiq edilməsi ilə bağlıdır. Sədr qeyd edib ki, qanun layihələri beynəlxalq müqavilələrlə bağlı olduğunı görə "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Konstitusiyaya Qanunun tələblərinə əsasən bir oxunuşda qəbul ediləcək.

Sonra "Azərbaycan Respublikası və Qırğız Respublikasının Dövlətlərarası Şurasının yaradılması haqqında" Memorandumun təsdiq edilməsi barədə qanun layihəsini təqdim etmək üçün Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidova söz verilib.

Komitə sədri Səməd Seyidov Azərbaycan və Qırğızıstan arasında əlaqələrin söz açaraq dövlət başçıları arasında yüksək səviyyəli münasibətlərin və parlamentlərarası əlaqələrimizin inkişafı ilə bağlı fikirlərini bölüşüb, Memorandumun bu istiqamətdə əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirib. Qanun layihəsi

səsə qoyularaq qəbul edilib.

Sonra İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Elnur Allahverdiyev "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti arasında hava əlaqəsi haqqında" Sazişin təsdiq edilməsi barədə qanun layihəsini təqdim edib. Elnur Allahverdiyev məlumat verib ki, saziş 22 maddədən və əlavədən ibarətdir və Azərbaycan və Qırğızıstan arasında hava əlaqəsini yaratmaq məqsədilə bağlanıb. O, sazişdən irəli gələn məsələlər və hüquqlar barədə, təsbit olunan müddəalar barədə danışib. Deputat Razi Nurullayevin fikirləri və Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin müsbət rəyi dinləndikdən sonra qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edilib.

Sonra iclasda üçüncü oxunuşda olan "Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında" Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsinə baxılıb. Qanun layihəsinin üçüncü oxunuşu haqqında məlumat vermək üçün İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişiliyə söz verilib.

Komitə sədri ötən ilin büdcəsinin gəlirləri və xərcləri ilə bağlı göstəricilər haqqında əvvəlki oxunuşlarda kifayət qədər geniş məlumat verildiyini qeyd edərək vurğulayıb ki, 2021-ci il dövlət büdcəsinin icrası Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müəyyən etdiyi inkişaf və dəstək kursunun ardıcıl həyata keçirilməsi, strateji dövlət vəzifələrinin yerinə yetirilməsi, əhalinin sosial müdafiəsinin yüksəldilməsi və ölkədə makro-iqtisadi sabitliyin qorunması istiqamətində qarşıya qoyulan hədəflərə çatmaq üçün lazımı maliyyə təminatını yaratmışdır. İclasda "Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında" qanun layihəsi üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

Sonra Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi (ikinci oxunuş) barədə məlumat verən komitə sədri Tahir Mirkişili bildirib ki, sənəd özəl baytarlıq xidmətlərinin ƏDV-dən azad edilməsi, fərdi baytarlıq xidməti praktikasi ilə məşğul olan fiziki şəxslərin

isə sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi kimi sabit pul məbləğində vergiyə cəlb edilməsi ilə bağlıdır. Qeyd olunub ki, layihə ilə bağlı heç bir irad və təklif irəli sürülməyib. Qanun layihəsi səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul olunub.

Sonra gündəliyin 9-cu məsələsi olan - "Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) təsisatının 20 illiyi (2002-2022)" Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar "Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş) barədə məlumat vermək üçün söz Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nizami Səfərova verilib. Nizami Səfərov bildirilib ki, birinci oxunuşda layihə konseptual olaraq qəbul olunub. O, oxunuşda sənədin mətnində heç bir dəyişikliyin aparılmadığını nəzərə alaraq səsverməyə qoyulmasını təklif edib. Bu qanun layihəsi də qəbul edilib.

Sonra Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova bildirib ki, gündəliyin 10-cu məsələsindən başlayaraq son 6 məsələsi ölkə Prezidentinin bir məktubu ilə parlamentə daxil olub və mahiyyətə bir-birinə yaxın olan qanun layihələridir.

Milli Məclis sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli növbəti 4 məsələni - "Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) haqqında" Konstitusiyaya Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə (ikinci oxunuş), "Konstitusiyaya Məhkəməsi haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə (ikinci oxunuş), "Məhkəmələr və hakimlər haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə (ikinci oxunuş), "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatının statusu haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə (ikinci oxunuş) qanun layihələrini təqdim edib. Əli Hüseynli diqqətə çatdırıb ki, əvvəlki oxunuşda layihələrlə bağlı ətraflı məlumat verilib. O vurğulayıb ki, icra hakimiyyəti orqanlarında artıq əməyin ödəniş sistemi təkmilləşdirilib və təklif olunan sənədlərdə də məhkəmə hakimiyyəti, qanunvericilik hakimiyyəti orqanlarında, İnsan hüquqları üzrə müvəkkil təsisatında icra hakimiyyəti orqanları ilə eyni vahid əməkhaqqı sistemində keçid nəzərdə tutulub.

14-cü və 15-ci məsələlərlə bağlı İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili məlumat verib. Tahir Mirkişili bildirib ki, 14-cü məsələ olan "Hesablama Palatası haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş) yuxarıda qeyd olunan dəyişikliklərin Hesablama Palatasının əməkhaqqı sistemində də tətbiq edilməsinə nəzərdə tutub. 15-ci məsələ - Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi (ikinci oxunuş) barədə komitə sədri qeyd edib ki, dəyişiklik Milli Məclisi deputatına öz səlahiyyətlərinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı xərclərin ödənilməsi üçün qanunla müəyyən edilmiş miqdarda verilən aylıq pul təminatının ləğvi ilə bağlıdır. Bununla əlaqədar olaraq müvafiq maddə Vergilər Məcəlləsindən də çıxarılır. Sonra gündəliyin son 6 qanun layihəsi də ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul edilib.

İslam dünyasının həsrətlə gözlədiyi mübarək Qurban bayramında möminlərin beynində bir çox suallar yaranır. Allah qarşısındakı vəzifələrin tam və düzgün yerinə yetirilməsi üçün internetdə Qurban bayramının nə vaxt olması, qurban kəsmək vacibdirmi və ya necə qurban kəsmək kimi suallar tez-tez araşdırılır.

Qurban bayramı nə vaxtdır? Neçə gün tətil olur?

Qurban bayramı Fitr bayramı kimi Ərəfə günü ilə başlayır. 2022-ci ilin Qurban bayramı cümə günü, iyulun 8-i Ərəfə

fə günü başlayır və tam 4 günlük tətil müddətindən ibarətdir. 9, 10, 11, 12 iyul 2022-ci il tarixlərini Qurban bayramının rəsmi günləri kimi xatırlamaq olar. Bu bayramı sevdiklərinizlə keçirmək üçün yaxşı fürsət ola bilər.

2022-ci ildə də Qurban bayramı yenidən coşqu ilə qeyd olunacaq.

Qurban necə kəsilir?

Qurban bayramının nə vaxt və hansı gün olduğunu bildikdən sonra qurban axtarışına başlanılır və təbii ki, qurbanın ən doğru şəkildə kəsilməsi üçün bütün detallara diqqət yetirilir.

Qurban kəsmə vaxtı, bayram namazı qılınan yerlərdə bayram namazından sonra, bayram namazı qılınmayan yerlərdə sübhədən sonra başlayır.

Kəsilməyi mühitdə diz boyu bir çuxur qazılmalıdır. Qurbanlıq heyvanın gözləri örtülməlidir. Qurban qibleyə sol tərəfə kəsilir. Onların ayaqları da bağlanmalıdır.

3 dəfə bayram təkbirləri deyildikdən sonra qurbanın boğazı kəsilir. Bəsmələ oxunduqdan sonra heyvan dərhal kəsilməlidir.

Bundan əlavə, dəstəmazlı şəxsin qurban kəsməsi daha məqbuldur.

Qurban kəsmək fərzdirmi? Vacibdir?

Qurban kəsmək maddi imkanı olanlar üçün dini bir vəzifədir. Əgər insanın çoxlu borcu varsa və maddi vəziyyəti evini dolandırmağa kifayət etmirsə, qurban kəsmək onun öhdəsində deyil.

Qurban namazı necə qılır?

Necə niyyət etmək olar?

Dini mənbələrdə qurban duasının olmadığı bildirilir. Lakin qurban kəsən şəxsin şükr üçün dua etməsinin savab olacağı bildirilir.

Bəs, Qurban namazı necə qılır, nə vaxt qılır?

Namaza gedən adam 2 rükət namaz qıla bilər. Qurban bayramı namazına piyada getmək böyük savablar gətirir.

Əgər Qurban bayramı cümə gününə təsadüf edərsə, cümə namazı da qılınar.

Qurban bayramı namazı təkcə deyil, fərqli ruhanilər oxuna biləcək duaları təklif edirlər. Ən əsası qurban vaxtı bəsmələ oxumaqdır.

Qurban nə zamana qədər kəsilir? Ərəfə günü qurban kəsilmirmi?

Qurban bayram namazından sonra istənilən vaxt kəsilə bilər.

Qurban payını kim yeyə bilməz?

Heyat yoldaşı və ailəsi, xüsusən də qurban ətinə kəsən şəxs onu yeyə bilməz.

Bu qrupa öz nəsilələrinin uşaqları və nəvələri də daxildir. Bundan əlavə, ailədən kənar imkanlı şəxslər qurban əti-ni yeyə bilməzlər.

Qurbanlıq neçə nəfərə paylanır?

Qurban paylanacaq insanların sayı dəqiq rəqəm deyil. Qurban payının neçə nəfərə verildiyi sualından daha vacib olan, onun uyğun adamlara verilməsində həssaslıq göstərməkdir.

Qurban əti paylaşmaq üçün ətrafınızdakı ehtiyacı olan insanlar haqqında məlumat əldə etməli və onları evdə yaşayanların sayına görə bölməlisiniz.

SİA Qurban bayramı haqqında araşdırma edərək din xadimlərinin fikirlərini öyrənib.

Qafqaz Müsəlmanlar İdarəsinin sədr müavini Hacı Fuad Nurullayev:

"Allahın qüdrətinə şükürlər olsun ki, Allah-təala bu il də Qurban ayını bizə nəsib edir. Qurban sözünün mənası adından belli olduğu kimi "yaxınlıq" deməkdir. Yəni, bu, Allahla yaxınlıqdır.

Qurbanın çox qədim tarixi var. Qurbanın tarixi İslam dini baxımından təkallahlılığa söykənir, həlif dinində tək Allahla əqidəsi olan İbrahim peyğəmbərin zamanından Qurban tarixi bizə məlumdur və bu məşhur tarix bu günə kimi yaşanır. Qurban bayramı insanlıq üçün çox dəyərli bir gündür və geniş tarixi var. Qurban bayramı

müsəlman ruhaniləri tərəfindən İbrahim peyğəmbərin öz oğlu İsmayılı Allahın şərafinə qurban kəsmək niyyətini bildiren hadisə ilə əlaqələndirilir. Allah öz sevimlisi İbrahim peyğəmbərin sadiqliyini sınamaq üçün ondan yeganə oğlu İsmayılı qurban kəsməyi tələb edir və İbrahim peyğəmbər gözünü qırpmadan oğlunu yerə yığıb başını kəsərkən, Allahın göndərdiyi mələk Cəbrayıl göyden enib onun əlini saxlayıb, Allahın İbrahimdən razı qaldığını bildirib və oğlu İsmayılın əvəzinə Tanrının göndərdiyi qoyunu kəsməyi təklif edir. Buna görə də Qurbanlıq bayramında kəsilən qurbana "İsmayıl qurbanı" da deyirlər. Çox sevdiyi balasını Allah yolunda qurban verməyə hazır olması Peyğəmbərin Allah qarşısında imanının, səmimiyyətinin və mütliliyinin bariz sübutudur. Odur ki, din tarixində dərin iz salmış bu hadisə Allaha inamın, dərin etiqadın nümunəsidir. Amma ümumi nəticə odur ki, Allah istəməz ki, kimsə onun üçün övladını qurban versin. Allah İbrahim peyğəmbəri həm imtahan etdi, həm də insanlara göstərdi ki, övladlarınızı Allah adına göstərilən qüvvələrə qurban etməyin. Bu ənənə Məhəmməd peyğəmbərin zamanına kimi yaşanıb.

İslamda ən böyük bayramlar Ramazan və Qurban bayramıdır. Hər bir maddi imkanı olan insan minimum bir qoç qurbanı kəsməlidir. Buna da diqqət etsinlər ki, minimum qurbanlıq İsmayıl qurbanı adlanır. Qoçun rənginin fərqi yoxdur, yaşı 6 ayı keçməlidir. Qoç 8 ay və 1 illik olsa çox yaxşı olar. Həmçinin, bütün əzaları yerində olmalıdır. Kəsilən qoç ariq olmamalıdır. Çünki kəsilən heyvanlar fəqirlərə paylanılır.

Hind toyuğu, xoruz və digər quşların kəsilməsi İslamda qurban sayılmır. Minimum qurban qoyun və keçidən ola bilər. Dana, öküz və dəvədən qurban kəsilə bilər. Maksimum heyvan dəvədir.

Qurbanlıq 3 hissəyə bölünməlidir. Onun hər əzası o 3 hissəyə qatılmalıdır. Bir hissəsini qurban kəsən insan öz ailəsinə, qalan 2 hissəsinin birini yaxın qohum əqrəbalarından olan yoxsullara, əgər onlar yoxdursa qonşularından və ətrafdan tanıdığı fəqirlərə verməlidir. Əgər özünün də o etə ehtiyacı yoxdursa, kəsdiyi heyvanın hamısını paylamalıdır. Bu, qardaşlıq və paylaşmadır. Qurban kəsən şəxs payı insafən paylamalıdır.

Bayram günündə süfrə açmaq olar, həmçinin Qurban bayramı namazı qılır. Bayramda yoxsullar və xəstələr axtarılır, qocalara və qohumlara baş çəkilir. Bu bayramda hamı bir-birinə qarşı mehriban və səmimi olur. Kiçiklərə geyim almaq və onları gəzməyə aparmaq da olar. Həmçinin, qəbirüstə gedənlər də var".

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun müəllimi, din xadimi Hacı İbrahim Quliyev isə öz fikirlərini bu cür ifadə edib:

"Hədis mənbələrində qurbanlıq və onun əhəmiyyəti

1. Qurban sözünün etimologiyası

Qurban Qurani-Kərim və hədisi mənbələrində müxtəlif sözlərlə ifadə olunmuşdur. Onlardan biri "hədy", digəri isə "udhiyyə"dir. Hər iki söz sinonim olsa da, aralarında ciddi mənə fərqləri vardır. Belə ki, "hədy" dilimizdə də işlətdiyimiz hədiyyə sözünün kökü olub hər fərfən "doğru yol" mənasını bildirir. Hədiyyə sözü ona görə belə adlanır ki, o insanlar arasındakı kin-küdurət və düşmənçiliyi aradan aparır və beləliklə də insanları doğru yola yönəltmiş olur. Həzrət Peyğəmbər bu haqda belə buyurmuşdur: "Bir-birinizə hədiyyə verin ki, bir-birinizi sevsiniz. Hədiyyələşsəniz aranızdakı kin-küdurətlər yox olar" (əl-Albani (1). Hədis № 3004), yaxud da "Bir-birinizə hədiyyə verin, çünki hədiyyə qəlbinizdəki vəsvəsəliyi yox edir" (ət-Tirmizi. Hədis № 2130). Həmçinin "hədy" sözü dilimizdəki "hidayət" sözünün kökü hesab edilir. Hidayət sözü də "doğru yol" mənasındadır. Çünki insan hədiyyə verməklə başqalarını doğru yola yönəltmiş olur. Bunu biz həzrət Peyğəmbərin həyatında da görə bilərik. Belə ki, onun Səfvan bin Ümeyyyəyə hədiyyə verməsi nəticəsində Səfvan islam dinini qəbul etmiş və onun Peyğəmbərə qarşı olan sonsuz kin-küdurəti məhəbbətə çevrilmişdir (ən-Nisaburi. Hədis № 2313). Bunu da qeyd edək ki, "hədy" yalnız həcdə kəsilən qurbanlığa deyilir. Ona görə ki, müsəlmanlar bu qurbanı kəsməklə Uca Allaha tərəf qədəm götürmüş və nəticədə hidayət tapmış, doğru yola yönəlmiş olurlar.

"Udhiyyə" sözü isə lüğətdə "dəhv" kökündən əmələ gəlmiş və "səhərin erkən vaxtı", "bir şeyin bəlli və aşkar olması" mənalarını bildirir. Qurbanlıq sözünün bu mənani daşmasının əsas səbəbi insanın qurban ayinine əməl etməsi ilə öz Rəbbinə tərəf gedən yolu aydınlaşdırmasına, müəyyən etməsinə görədir.

Çünki insan qurban kəsməklə özünün daxili inancını, Allah-Təalaya olan etiqadını bəlli və aşkar etmiş olur. Həmçinin qurbanın "udhiyyə" adlanmasının səbəbi adətən qurbanlıq heyvanın səhər erkən kəsildiyinə görə ola bilər.

"Qurban" sözü də ərəb mənşəlidir. Həm Qurani-Kərimdə, həm də hədis mənbələrində öz əksini tapıb. Söz hərfən "yaxınlaşmaq" və "cinsi münasibətdə olmaq" mənalarını bildirir. Dilimizdəki "əqrəbə" sözü də buradan yaranıb. Çünki insan cinsi münasibət qurmaqla (evlənməklə) yad insanlarla qohumluq bağı bağlamış olur. Həmçinin bir insan qurban kəsməklə Uca Allaha yaxınlaşır. Bundan əlavə, sözün "ifrat və təfritdən çəkinərək orta yol tutması" mənəsi də onu göstərir ki, insan qurban kəsməklə özünü ifrat-təfritdən uzaqlaşdırır və Rəbbinin doğru yolu olan orta yola yönəlir. Buna görə də bir çox hədislərdə qurban kəsmək təkidlə tövsiyə edilir.

Bütün bu deyilənlərlə yanaşı, qeyd etmək lazımdır ki, Quran və hədis mənbələrində "qurban kəsmək" mənasını bildiren digər bir neçə söz də vardır. Onlardan "zibh" və "nəhr" sözlərini qeyd etmək olar. Hər bir söz sinonim olsa da, onların aralarında ciddi mənə fərqləri müşahidə olunur. Belə ki, "zibh" sözü işləndiyi zaman mal-davarn (dana, qoyun və s.) boğazının kəsilməsi başa düşülür. "Nəhr" sözü isə dəvənin kəsilməsi deməkdir.

Beləliklə, qurbanlıq islam mədəniyyətində müstəsna yerə sahib olan ayinlərdən biri olduğu üçün hədis mənbələrində onun "udhiyyə", "hədy", "qurban", "mənasik", "bədənə", "dəm", "zəbihe", "əqiqə" və s. sözlərlə ifadə olunduğunun şahidi oluruq.

2. Qurbanın növləri

Hədis mənbələrində kəsilməsi tövsiyə edilən qurbanlar bir neçə növə ayrılır.

"Əqiqə qurbanı." Əqiqə lüğətdə "şimşək kimi parlammaq" mənasını bildirir. Şəriət terminologiyasında isə yeni doğulmuş uşağın adına kəsilən qurbanlığa deyilir.

İmam Əlidən nəql olunan bir hədisdə belə deyilir: "Allahın Rəsulu oğlum Həsən üçün bir qoyunu əqiqə olaraq kəsdi və qızı Fatiməyə buyurdu: "Ey Fatimə! Onun başını qırx və saçının tükü ağırlığında gümüş sədəqə ver." Fatimə uşağın saçını çəkdi və o bir dirhəm və ya ondan bir az artıq gəl-di." (ət-Tirmizi. Hədis № 1519).

İmam Cəfər Sadiq (699-765) əqiqə qurbanının əhəmiyyətindən və insanın sağlamlığındakı rolundan danışarkən buyurmuşdur: "Bütün insanların sağlamlığı fitrətinin, bütün doğulmuş uşaqların sağlamlığı isə əqiqənin girovundadır" (əl-Burucerci. Hədis № 1213).

Xatırladaq ki, "əqiqə" sözü həm də "yeni doğulmuş uşağın tükü" mənasını bildirir. Ola bilsin ki, yeni doğulmuş uşağın saçının miqdarında sədəqə verilməsi və onun adına "əqiqə" qurbanının kəsilməsi həm uşağın hər növ xəta-bəladan uzaq olmasına, həm də onun həyatının şimşək kimi nurlu və parlıtlı olmasına görədir.

"Nəzir qurbanı." Nəzir sözü lüğətdə "İnsanın yerinə yetirməyi öhdəsinə götürdüyü, vəd etdiyi bir şey" deməkdir. Nəzir, insanın Allah-Təala üçün xeyir bir iş etməyi, ya da edilməməsi daha yaxşı olan bir işi tərk etməyi özünə vacib etməsinə deyilir. Nəzir qurbanı da Uca Allah üçün kəsilməsi əhd edilən qurbandır. Nəzir qurbanı digər qurbanlar kimi vacib qurbanlar növündən (qoyun, keçi, inək, dəvə) olmalı-

dır. Deməli, quş və ya vəhşi növdən olan (məs; ceyran və s.) heyvanları qurban kəsmək üçün nəzir etmək olmaz.

Nəzir qurbanının ətindən nəzir edən şəxsin yeyib-yeməməsi haqqında müxtəlif görüşlər vardır. Cəfəri məzhəbinə mənsub alimlərin əksəriyyətinə görə, nəzir edən şəxs kəsdiyi qurbanın ətindən yeyə bilər. Lakin Hənəfi və Şafei məzhəbinə mənsub alimlərə görə, nəzir qurbanını kəsən kimse və onun ailə üzvləri qurbanlıq ətindən yeyə bilməz. Əgər yəsələr bu halda yedikləri ətini miqdarına uyğun olan pulu sədəqə olaraq verməlidirlər.

"Udhiyyə qurbanı." İbadət məqsədi ilə bayram günlərində nəzərdə tutulmuş hər hansı bir heyvanı qurban kəsməyə, həmçinin bu məqsədlə kəsilmiş heyvana deyilir. Deməli, Qurban bayramından ötrü kəsilən qurbanlar udhiyyə adlanır.

"Hədy qurbanı." Həc və ümrə əməlləri ilə bağlı kəsilən qurbana hədy qurbanı deyilir. Bu qurbanın adından da göründüyü kimi, onu Kəbə və həndəverində olanlara hədiyyə etmək üçün kəsirlər. Hədy qurbanı yalnız Hərəm bölgəsində kəsilməlidir.

"əl-İhsar qurbanı" sözü lüğətdə "əngəlləmək", "mane olmaq" mənalarını bildirir. Dini mənbələrdə isə "İhsar" dedikdə həc və ümrə ziyarətində olan bir şəxsin hər hansı bir manəə üzündən ziyarətin vacib bir hissəsini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində həmin əməli əvəz etməsi üçün bir qurban kəsməsinə deyilir. Uca Allah Qurani-Kərimin "Bəqərə" surəsinin 197-ci ayəsində "Həcc və ümrəni Allah üçün tam yerinə yetirin! Əgər qarşınıza bir manəə çıxarsa, sizə asan başa gələn bir qurbanlıq göndərin!" - deyə buyurmaqla müsəlmanın ziyarət əsnasındakı yarımçıq qalan əməlinin tamamlanmasını istəmişdir.

"Kəffərə qurbanı." Kəffərə dinin hər hansı bir qadağasını pozan şəxsin öz günahını bağışlatması üçün etməli olduğu əmələ deyilir. Günahlar müxtəlif olduğundan onları törədən şəxsin də həmin günaha görə kəffərə (cərimə) ödəməsi lazımdır. Məsələn, bir insan ramazan ayının orucunu pozarsa, ona görə kəffərə ödəməsi lazımdır. Deməli, kəffərə törədilmiş hər hansı bir günahın bağışlanması üçün ödənilən cərimədir. Kəffərə qurbanı da bu mənadadır. Belə ki, bir müsəlman öz andını qəsdən pozarsa, qazandığı günahı bağışlatması üçün bir qurban kəsməlidir. Lakin kəsdiyi qurbanın ətindən öz və ailə deyil, məhz digərləri yeməlidirlər. Bu haqda hədis mənbələrində belə nəql olunur: "İmam Cəfər Sadiq belə nəql edir ki, bir şəxs İmam Əlidən soruşdu: "İnsan kəffərə qurbanının ətindən yeyə bilərmi?" İmam Əli buyurdu: "Xeyr! Çünki o Uca Allah üçün kəsilmiş qurbandır" (əl-Amili. Hədis № 19002).

3. Qurban kəsməyin əhəmiyyəti

Qurban ibadətinin islamda çox böyük dəyəri və savabı vardır. Uca Allah Qurani-Kərimdə qurban kəsməyi təqvalı insanların əsas xüsusiyyətlərindən biri kimi qeyd etmiş, qurbanın qohum-əqraba və yoxsullar arasında paylanmasının sosial əhəmiyyətinin olduğunu bildirmişdir. Belə ki, Allah-Təala "Həcc" surəsinin 37-ci ayəsində "Onların nə ətleri, nə də qanları Allaha çatır. Lakin Ona çatan sizin təqvanızdır. Beləcə, onları sizin xidmətinizə verdik ki, sizi doğru yola yönəltdiyi üçün Allahı uca tutasınız. Yaxşı əməl sahiblərinə müjdə ver!" - deyə buyurmaqla həm də qurban kəsməyin yaxşı əməllərdən biri olduğunu müsəlmanların diqqətinə çatdırmışdır.

Həzrət Peyğəmbər hədisi-şəriflərinin birində "Allah yanında ən fəzilətli gün qurban günüdür", - deyə buyurmaqla bu günün üstünlüyünü bildirmişdir (əl-Albani (2). Hədis № 1502). Habelə həzrət Fatimənin "Qurbanı kəsdiyiniz zaman onun yanında dayanın və bu işə şahid olun. Çünki qurban

kəsilən heyvanın qanı yerə tökülən zaman günahların bağışlanmış olur", - deyə buyurması onu göstərir ki, qurban kəsmək insanın günahlarının bağışlanması üçün bir vəsildir. Qurban kəsməyin çox böyük savaba malik olduğunu bildiren İmam Əli isə belə buyurur: "Əgər insanlar qurban kəsməkdə hansı əzəmətin olduğunu bilsəydilər, borc alıb qurban kəsərdilər" (əl-Amili. Hədis № 19004).

Hədislərdən belə başa düşülür ki, qurban kəsməyin çox böyük savabı vardır. Təkcə Qurban bayramı günü deyil, həmçinin digər günlərdə də qurban kəsmək çox tövsiyə edilmişdir. Belə ki, həzrət Peyğəmbər hədislərinin birində "Qurban günü Adəm oğlu Allah üçün qan tökməkdən daha sevilen bir iş görməmişdi. Qurbanlıq heyvanı qiyamət günü buynuzları, tükləri və dirnaqları ilə gələcəkdir. Qurbanın qanı yerə düşməmiş Allah tərəfindən qəbul edilir", - deyə buyurmaqla qurban kəsməyin Uca Allahın yanında böyük bir savab olduğunu bildirmişdir (ət-Tirmizi. Hədis № 1493; əl-Qəzvini. Hədis № 3126).

Bütün bunlarla yanaşı, həzrət Peyğəmbərin özü, ailəsi və ümməti adından qurban kəsməsi də hədis mənbələrində öz əksini tapmışdır. İmam Cəfər Sadiqdən nəql olunan bir hədisdə deyilir: "Allahın Rəsulu iki qoçu qurban kəsdi və belə dedi: "İlahi, bu, mənim, Əhli-beytimdən və ümmətimdən qurban kəsməyənlərin adındandır" (əl-Amili. Hədis № 18991). Həmçinin Əbu Bəsir adlı bir səhabə İmam Sadiqdən "Udhiyyənin (qurban kəsməyin) səbəbi nədir?" - deyə soruşması və cavabında "Qurbanın qanının ilk damlası yerə düşərkən Uca Allah o şəxsin günahlarını bağışlayar..." (əl-Amili. Hədis № 18996).

Hədislərdən də belə başa düşülür ki, Uca Allaha yaxınlaşmaq üçün insan sevdiyi şeylərdən, öz malından-mülkündən Allah-Təalanın razılığını qazanmaq üçün fəda etməsidir. Qurbanlığın tarixi ilk insan həzrət Adəmin dövründən başlasa da, hazırda qeyd etdiyimiz Qurban bayramı həzrət İbrahimin adı ilə bağlıdır.

4. Qurbanlıq heyvanlar

Qurban kəsilən heyvanlara gəldikdə isə, qeyd etmək lazımdır ki, qurbanlıq dəvə, inək (camış), qoyun (keçi) növündən olmalıdır. Quş növündən və vəhşi heyvanlardan (ceyran və s.) qurban kəsmək olmaz. Qurban kəsilmək heyvan isə sağlam, qüsursuz olmalıdır. Xəstə və qüsurlu olan (məs; buynuzu sınıq, gözü kor və s.) heyvanları Allah yolunda qurban etmək doğru deyil.

Qurban kəsildikdən sonra onun ətini kasıblar, yoxsullar, maddi imkanı zəif olan, həmçinin qonşular və yaxın qohumlar arasında bölüşdürülməlidir. İnsan kəsdiyi qurbanın hamısına sahib ola bilməz. Ən azı üçdə birini paylamalıdır, lakin daha yaxşı olar ki, az miqdarda özü və ailəsi üçün götürüb, yerdə qalan çox hissəni qeyd etdiyimiz şəxslər arasında bölüşdürsün.

Qurban bir ibadət növü olduğu üçün onu kəsən şəxsin ağıllı, maddi imkanı yerində olması şərti irəli sürülür. Lakin qurban kəsən şəxsin bulug həddinə yetişməsi (yetkinlik yaşına çatması) şərt deyil. Çünki onun adından qəyyumu qurban kəsə bilər. Həmçinin qurbanın ətini paylamaq fursəti olmadığı bir səfərdə olan (Həcc istisna) şəxsin də qurban kəsməsi doğru hesab olunmur. Çünki qurbanın ətini Allah yolunda paylanması şərti olduğundan səfərdə olan şəxsin bu şərtə əməl etməsi mümkünsüz görünür.

Qurbanın kəsilməsi üçün müəyyən vaxtlar vardır. Əgər şəxs İsmayıl qurbanını kəsirsə, bu, Qurban bayramının birinci, ikinci və üçüncü günü olmalıdır. Amma digər növdən olan qurbanları istədiyi vaxt kəsib paylaya bilər".

Ayşən Vəli

Dolların bahalaşması hansı ölkələrin valyutaları üçün təhdid sayılır?

İQTİSADÇI AÇIQLADI

"Dolların bahalaşması bütün dünya ölkələrinin valyutalarının ucuzlaşmasına gətirib çıxarır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında iqtisadçı-ekspert Xəlid Kərimli deyib. Onun sözlərinə görə, dolların bahalaşması dollarla borc götürən ölkə və şirkətlər üçün təhlükəlidir: "Çünki dollar bahalaşdıqca onların borclarının həcmi artır. İnkişaf etmiş ölkələr öz valyutalarına belə borclana bilər. Bu, həmin ölkələrin iqtisadi maliyyə sabitliyi üçün təhlükəli deyil. Ancaq inkişaf etməkdə olan ölkələr üçün dolların bahalaşması onların borc öhdəliklərini artırır. Çünki onların borclarının əhəmiyyətli hissəsi xarici valyutalarda və dollardadır. Dolların bahalaşması ilk öncə dollarda borcu olan ölkələrə ziyanlıdır. Dolların bahalaşması ixrac iqtisadiyyatına malik olan bir sıra ölkələr üçün xeyirlidir. Dolların bahalaşması ilə ölkələrin məzənnəsi aşağı düşür və nəticə etibarilə həmin ölkələrin idxalı artır. İdxaldan asılı olan ölkələrdə dolların bahalaşması inflyasiyanı artıran amildir. Ümumiyyətlə dolların bahalaşması dollara fiks edilən valyutaların bahalaşmasına gətirib çıxardır. Bu da həmin ölkələrin ixrac sektoru üçün problem yaradır".

Arzu Qurbanlı

"Müharibə veteranlarına aylıq təqaüdün artırılması məsələsinə baxılacaq"

"Müharibə veteranlarına verilən müavinət iki il əvvəl 50 faiz artırılaraq 80 manata çatdırılıb". SİA-nın verdiyi məlumata görə, bu sözləri Milli Məclisin dünən keçirilən iclasında əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev deyib. Onun sözlərinə görə, sosial ödənişlərin islahatlarının daimi tərkib hissəsi kimi müharibə veteranlarına aylıq təqaüdün artırılmasına baxılacaq: "Amma biz çalışırıq ki, müharibə veteranları aktiv məşğulluq tədbirlərinə cəlb edilsin".

Qeyd edək ki, deputat Siyavuş Novruzov müharibə veteranlarının aylıq təqaüdünün 80 manatdan 130 manata qaldırılmasını təklif edib.

Paşinyanın növbəti var-gəlləri və İlham Əliyevin hazır Dəmir Yumruğu!

Azərbaycan öz gündəliyini təyin edib və bu gündəlik əsasında Ermənistanın istənilən oyunbazlıqları 2020-ci ilin payızının bir daha təkrarlanmasına səbəblər yaradır

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan növbəti dəfə öz çıxışında Azərbaycana qarşı bir sıra əsassız ittihamlar irəli sürməklə iddia edib ki, guya Bakı Ermənistanla yeni müharibə etmək üçün legitimlik axtarır. Ümumiyyətlə, son vaxtlar yalnız Nikol Paşinyan deyil, həmçinin Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan da heç bir əsas olmayan, eləcə də regional sülhə mane olan çıxışları ilə bütövlükdə 2020-ci ilin noyabrında, həmçinin daha sonrakı dövrlərdə üzərlərinə götürdüləri öhdəlikləri yerinə yetirməmələri üçün çoxsaylı cəhdlər göstərirlər. Məsələn, Nikol Paşinyanın ardınca Ararat Mirzoyan bəyan edib ki, o ATƏT-in Minsk qrupundakı həmsədrlərin "Qarabağ münaqişəsindəki" həlledici rolunun "əhəmiyyəti" barədə vurğulayır və s (?)

Lakin bu da son deyil. O, yunanıstanlı həmkarı ilə görüşü zamanı keçirilən mətbuat konfransında bildirib ki, Ermənistan "Qarabağ münaqişəsinin" tənzimlənməsində Yunanıstanın (????!!) ATƏT-in Minsk qrupu çərçivəsindəki mandatını (!) yüksək qiymətləndirir.

Gəlin ilk olaraq məhz Ararat Mirzoyanın sərsəm fikirləri üzərində kiçik analizimizi aparaq və nəticə hasil edərək onun, eləcə də bütövlükdə Nikol Paşinyan komandasının sözün əsl mənasında axmaqlıqlarını aşkara çıxaraq. Sual oluna bilər ki, axı Yunanıstan nə vaxtdan "Qarabağ münaqişəsinin" tənzimlənməsində hansısa rolunu oynayır? Yunanıstanın bu məsələyə hansı aidiyyəti ola bilər? Yaxud, təkcə Azərbaycan deyil, paralel olaraq Rusiyanın xarici işlər nazirliyi də artıq dəfələrlə bəyan edib ki, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlər formatı ləğv edilib və bu faktın özü də sübut edir ki, artıq o tarixin arxivinə gömülüb.

Paşinyanın yeni müharibə ehtimalı üzərindəki simulyasiyanın bu məsələyə hansı aidiyyəti ola bilər? Yaxud, təkcə Azərbaycan deyil, paralel olaraq Rusiyanın xarici işlər nazirliyi də artıq dəfələrlə bəyan edib ki, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlər formatı ləğv edilib və bu faktın özü də sübut edir ki, artıq o tarixin arxivinə gömülüb.

Paşinyanın yeni müharibə ehtimalı üzərindəki simulyasiyanın bu məsələyə hansı aidiyyəti ola bilər? Yaxud, təkcə Azərbaycan deyil, paralel olaraq Rusiyanın xarici işlər nazirliyi də artıq dəfələrlə bəyan edib ki, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlər formatı ləğv edilib və bu faktın özü də sübut edir ki, artıq o tarixin arxivinə gömülüb.

siyalarına gəldikdə isə bəri başdan nəticə çıxara bilərik ki, 2020-ci ilin 10 noyabr tarixində imzalanmış üçtərəfli bəyanatın 4 və 9-cu bəndləri - Qarabağdan bütün erməni silahlıların çıxarılması, habelə Azərbaycanın Qərb regionlarının Rusiya "FSB"-nin nəzarəti altında Naxçıvanla maneəsiz əlaqəsi şərtlərinə əməl edilməzsə bu faktın özü Azərbaycanın Ermənistanla qarşı hərbi gücdən istifadə etməsinə kifayət qədər legitim zəmin yaradır və bunu məhz Ermənistan öz əməlləri ilə sübut edir. Və bu da son deyil!

Nikol Paşinyanın bilavasitə Azərbaycanın maraqlarına qarşı bəyanatlarının digərlərinə də diqqət yetirək. O bildirib ki, sən demə Azərbaycan "status" mövzusunun müzakirə etməyə imkan vermir və bu məsələni ərazisinə iddia kimi görür. Əlbəttə ki, Azərbaycan "status" mövzusunun da çoxdan rədd edib və əgər Ermənistan bundan sonra da bu tərzdə davam etsə onun ağzının yumulması üçün mümkün vasitələrdən istifadə edilməli olacaq. Belə ki, Azərbaycan öz gündəliyini təyin edib və bu gündəlik əsasında Ermənistanın istənilən oyunbazlıqları 2020-ci ilin payızının bir daha təkrarlanmasına səbəblər yaradır. Ermənistanın isə demək olar ki, qarşıya qoya biləcəyi heç bir siyasi resursları qalmır və bu günə qədərki manevrləri də nəticəsiz qalıb. Üstəlik, Qərbdən (Aİ və ABŞ) pənah ummaq cəhdləri də puç olur, çünki Azərbaycan və Türkiyə öz fəaliyyətlərini koordinasiya etmiş vəziyyətdə icra edirlər.

Başqa tərəfdən, Rusiya Paşinyanın ATƏT-in Minsk qrupu formatı ətrafındakı var-gəllərindən qeyzlənir və eyni zamanda, dəhlizin blokadadan çıxarılmasında da İrəvanın yaxasını kənara çəkməsi Kremlin İrəvan hökumətinə qarşı antipatiya hisslərini artırır. Yeri gəlmişkən, biz Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Laçında növbəti komando hərbi hissəsinin açılışı zamanı irəli sürdüyü ən önəmli fikirlərdən birini xatırlayaraq Nikol Paşinyanın odla oynamasının ona necə baha başa gələcəyini də indidən müəyyən edə bilərik - DƏMİR YUMRUQ YERİNDƏDİR!

Rövşən RƏSULOĞ

Tarixi Zəfəri bizə yaşadan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin həyata keçirdiyi güclü dövlət, güclü ordu strategiyası nəticəsində tariximizə yeni bir gün yazıldı. Bu elə bir gündür ki, zaman-zaman Azərbaycan xalqının torpaq uğurunda savaşını, bütövlüyünü, lazım gələndə bir yumruq olaraq birləşməsinə bir daha göstərmiş oldu. Xalqımızın qüdrətinin və milli qürurumuzun təntənəsinə çevrilən bu tarixi gündə xalqımız, milli ordumuz nəyə qadir olduqlarını göstərə bildi. Azərbaycanın qələbə sorağı dünyaya yayıldı. Zəfər günümüzü yaşadıq və bu gün tarixləşdi. Məlumdur ki, noyabrın 10-da Azərbaycan Prezidenti, Rusiya Prezidenti və Ermənistan baş nazirinin birgə bəyanatı imzalandı. Dəmir yumruğun gücünə imzalanan bəyanata əsasən, 10 noyabr 2020-ci il tarixində Moskva vaxtı ilə saat 00.00-dan etibarən Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zonasında atəşin və bütün hərbi əməliyyatların tam dayandırılması elan olundu. Üçtərəfli bəyanata əsasən, 15 noyabr tarixində Kəlbəcərin təhvil verilməsi qərarlaşdırılsa da Ermənistan tərəfinin Rusiya vasitəsilə Azərbaycandan xahişi ilə bu müddət 25 noyabr tarixinə qədər uzadıldı və Kəlbəcər işğaldan azad olundu. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində bildirdiyi kimi, "Rusiya rəhbərliyi bizə müraciət etmişdir ki, onlara əlavə on gün vaxt verin, onlar buradan öz şələ-şülələrini yığıdır bilmirlər. Onlara vaxt verin ki, çıxsınlar. Biz yenə də humanistlik göstərdik. Yenə də vaxt verdik noyabrın 25-nə qədər. Amma onlar bu müddət ərzində nə etdilər?! Onlara məxsus olmayan, qanunsuz məskunlaşdıqları evləri yandırdılar, dağıtdılar. Ağacları kəsdilər, ağacları yandırdılar. Bax, erməni vəhşiliyi budur. Zaman dəyişir, erməni faşizmi dəyişmir və dəyişməyəcək. Heç kim bunu unutmamalıdır".

"İSTİSU" MİNERAL SU ZAVODUNUN TƏMƏLİ QOYULUB

Bu gün artıq işğaldan azad olunan ərazilərimizdə abadlıq-quruculuq işləri geniş vüs

sət alıb. 1993-cü ildə erməni silahlı dəstələri tərəfindən işğal edilmiş Kəlbəcər 27 illik işğal altında qalsa da yenidən öz sakinlərini qoynuna alır. Dövlət başçısının vurğuladığı kimi, "Yolumuz Kəlbəcərdədir, işğaldan azad edilmiş Kəlbəcərdə". 1993-cü aprel 2-də erməni quldurları tərəfindən işğal olunmuş Kəlbəcərdə 511 nəfər şəhid olmuş, 231 nəfər itkin düşmüş, 100-lərlə adam şikəst olmuşdur. 130 yaşayış məntəqəsi, 500-dən artıq sənaye, tikinti, məişət, ticarət obyekti, 172

Kimyəvi tərkibinə görə dünyada analoqu olmayan Kəlbəcərin "İstisu"yu

mədəniyyət obyekti, 96 ümumtəhsil məktəbi, 76 səhiyyə obyekti, 1 muzey darmadağın edilmişdi. 100 min baş qaramal, 500 min baş qoyun-quzu, 100-lərlə maşın, texnika, avadanlıq talan olunmuşdur. Dövlət başçısının işğaldan azad olunan ərazilərə səfəri, eləcə də iyunun 26-da Göygöl, Kəlbəcər və Laçın rayonlarına səfəri bu ərazilərin tezliklə abadlaşdırılmasından, yeni, müsir əraziyə çevrilməsindən soraqdır. Səfər çərçivəsində Kəlbəcərdə "İstisu" mineral su zavodunun təməlini qoyub. İstifadəyə veriləcək zavodda həm şüşə, həm də plastik butulka istehsalı xətlərinin qurulması planlaşdırılır. Müəssisədə gündə 327 min, ildə isə 95 milyon butulka mineral su istehsal olunacaq. Suyun mənbəyinə gəldikdə, 200 metr dərinlikdə yeni quyu qazılıb. Çıxışda istilik 60-65 C dərəcəyə bərabərdir.

Qeyd edək ki, "İstisu" bulağının suyu kimyəvi tərkibi və fiziki xüsusiyyətlərinə görə seçilir. Laborator analizlər göstərib ki, mineralların miqdarı 6,7 qrama çatan bir litr suyun tərkibi litium, brom, yod, mərgümüş, fosfor, sink, mis, nikel, maqnezium, dəmir və digər kimyəvi maddələrlə zəngindir. Bu

bu - laqların suyundan mədəbağırısaq, qaraciyər, öd kisəsi və sair xəstəliklərin müalicəsində istifadə edilir. Statistika görə, Azərbaycanda mineral suların ümumi ehtiyatının 33 faizi Kəlbəcər və Laçın rayonlarında yerləşir. Bu rayonlarda suların gündəlik istismar ehtiyatı 7393 kub metr təşkil edir ki, bunun da 42 faizi Laçının, 58 faizi isə Kəlbəcərin payına düşür.

Kəlbəcərdə dünya şöhrəti qazandırmış Yuxarı İstisu, Aşağı İstisu, Keşdək, Qarasu, Tutxun, Mozçay, Qoturlusu kimi çox böyük müalicə-balneoloji təsirə malik mineral su yataqları da 27 il işğalda qalmışdı. Kəlbəcərin məşhur olan "İstisu" sanatoriyası da işğal altında idi. İstisu kəndinin məşhur mineral suyu olan "İstisu" bulağı ətrafında 1928-ci ildə eyni adlı sanatoriyası salınıb. Kəlbəcər rayonu İstisu mineral ehtiyatı və "İstisu" sanatoriyası ilə bütün dünyada tanınıb. Mənbələrə görə, istisu mineral bulaqları 1138-ci ildə güclü zəlzələ nəticəsində meydana çıxıb. Öz kimyəvi tərkibinə və bir çox digər xüsusiyyətlərinə görə İstisuyun dünyada analoqu yoxdur. Burada suyun temperaturu müsbət 58,8 dərəcədir.

FAYDALI QAZINTILARLA ZƏNGİN OLAN KƏLBƏCƏR

Onu da bildirik ki, ermənilər Azərbaycan işğal altında olan bütün əraziləri kimi, Kəlbəcəri də dağıtmış, onun tarixi abidələrini darmadağın etmişdir. Kəlbəcər rayonu böyük tarixi keçmiş, zəngin mədəniyyəti, qədim tarixi abidələri ilə seçilir. Dağıdılmış mədəni abidələr Alban məbədi, Alban kilsəsi, Lök qalası, Uluxan qalası, Alban kilsəsi, Qalaboyunu qalası, Comərd qalası, Kəlbəcər şəhərində məscid, Başlıbel kəndində məscid, Otaqlı kəndində məscid, Kəlbəcər Tarix-diyarşünaslıq muzeyi, Aşıq Şəmşir adına mədəniyyət evi, Söyüdlü yaylağında Seyid Əsədulla

nın ziyarətگاهی və digər abidələr 27 illik işğaldan azad oldu. Kəlbəcər rayonu faydalı qazıntılarla, o cümlədən qızıl, xrom yataqları ilə zəngin olan diyardır. Sənaye əhəmiyyəti olan civə ehtiyatları Kəlbəcər rayonundakı Şorbulaq və Ağyataqda yerləşir. Söyüdlü - Zod qızıl mədəni tarixə uzun əsrlərdir məlumdur. Kəlbəcər rayonu ərazisində sənaye əhəmiyyətli ehtiyatları 112,5 ton olan və istismar olunan Söyüdlü (Zod) və ehtiyatları 13 tondan çox olan Ağduzdağ və Tutxun qızıl yataqları 27 ildir ki, Ermənistan respublikası tərəfindən talan edilirdi. İşğal edilmiş ərazilərdə 155 adda müxtəlif növ faydalı qazıntı yataqları mövcud olub. Ermənilər bu ehtiyatlardan daha çox qızılı talan ediblər. Zod mədəninin qanunsuz istismarı nəticəsində Ermənistan büdcəsi təkcə 2019-cu ildə 52 milyon ABŞ dolları qazanıb. Bu gün işğaldan azad olunan ərazilərimiz kimi, Kəlbəcərdə də quruculuq-abadlıq işlərinə start verilib.

Əlbəttə ki, həyata keçirilən layihələr, görülməli işlər bir daha deməyə imkan verir ki, işğaldan azad olunan ərazilərimiz müasir standartlara uyğun olaraq qurulacaq.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

“Azərbaycanın hərbi-siyasi Qələbəsinin və Ermənistanın kapitulyasiyasının təsdiqi olan 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli Bəyanatın imzalanmasından ötən ilyarımdan artıq müddətdə hadisələrin xronologiyasına diqqət yetirsek dövlət başçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizə davamlı səfərlərinin, həmçinin hər bir tarixi günü, bayramı bu torpaqlarımızda qeyd etdiyinin şahidi olarıq. Öz tarixi sahibinə qovuşan torpaqlarımızı ziyarət etmək, bu ərazilərin sakinləri ilə 28 illik işğal dövründə bütün çətinliklərə baxmayaraq milli kimliyimizi, qürurumuzu qorumaları barədə fikirlərini bölüşməkdən sevincli nə ola bilər? Ölkə Prezidenti İlham Əliyev növbəti dəfə 26 İyun -Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri Günü'nü işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda qeyd etdi, tarixi Zəfərimizi şərtləndirən amilləri, postmünaqişə dövrünün realıqlarını bu məkanlardan bir daha Ermənistanla və ona havadarlıq edən dövlətlərə çatdırdı. Ali Baş Komandanın qalib Sərkərdə kimi bu ərazilərə səfərləri xarici mətbuatda da geniş şərh olunur. Bu fikir xüsusi vurğulanır ki, hər bir sahədə təcrübəsi nümunə olan Azərbaycanın müharibə taktikası dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin ali məktəblərində hərbi dərslərlə salınaraq öyrənilir. Bu, Azərbaycan xalqının öz doğma torpağına bağlılığını nümayiş etdirməklə yanaşı, dövlətimizin texnoloji proseslərə verdiyi önəmi də açıqlayır.”

Bu fikirləri Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Xətai rayon təşkilatının sədri, siyasi elmlər doktoru Vüqar Rəhimzadə KİV-ə açıqlamasında bildirib.

Vüqar Rəhimzadə qeyd edib ki, dövlət başçısı İlham Əliyevin iyunun 26-da Göygöl, Kəlbəcər və Laçın rayonlarına səfəri, bu zaman Böyük Qayıdışa xidmət edən biri-birindən əhəmiyyətli infrastruktur və sosial obyektlərin təməlqoyma və açılış mərasimində iştirakı diqqəti xüsusi cəlb edir: “Ölkə Prezidenti Göygöl rayonunda Toğanalı-Kəlbəcər avtomobil yolunun 13-cü kilometrliyində inşa edilən iki tunelin tikintisi ilə ta-

Vüqar Rəhimzadə: “Ordu Günü'nü azad Kəlbəcərdə qeyd etmək böyük qürurdur”

niş oldu. Kəlbəcər rayonunda yeni tikilmiş “Kəlbəcər-1” Kiçik Su Elektrik Stansiyasının və Müdafiə Nazirliyinin “N” sayılı hərbi hissəsinin açılışlarında iştirak etdi. Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolunun inşası və Laçın rayonunda 110 kV-luq “Qorçu” elektrik yarımstansiyasında aparılan işlərlə tanış oldu. Dövlət başçısına Laçın rayonunda “Həkəriçay” su anbarı layihəsi təqdim edildi. Prezident İlham Əliyev, həmçinin Laçın Beynəlxalq Hava Limanının tikintisi ilə də tanış oldu. İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə bərpa-quruculuq işlərinə başlandığı gündən dövlət başçısı İlham Əliyev aidiyyəti qurumların qarşısında bu mühüm vəzifəni qoydu ki, bütün işlər Baş plan əsasında həyata keçiriləcək. Baş plandan kənar hansısa bir iş görülməyəcək. Ona görə ki, həmin Baş planda şəhərin müasirliyinin qədimliyi ilə vəhdətini qorumağa xidmət edən bütün addımlar öz əksini tapıb. Qeyd olunan səfər çərçivəsində dövlət başçısı İlham Əliyevə Kəlbəcər şəhərinin Baş planı təqdim edildi. Həmçinin Kəlbəcər İşğal və Zəfər muzeyləri kompleksinin, Kəlbəcər Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin, Kəlbəcər rayonunda su istehsalı zavodunun təməli qoyuldu. Dövlət başçısı İlham Əliyev işğaldan azad edilmiş bütün ərazilərdə İşğal və Zəfər muzeylərinin yaradılmasını prioritet məsələ kimi qarşıya qoyub. Məqsəd həm işğal, həm də Zəfər dövrünün realıqlarını ölkə ictimaiyyətinə, eyni za-

manda, bu ərazilərə gələn xarici qonaqlara çatdırmaqdır.”

Dövlət başçısının qeyd olunan səfəri çərçivəsində açılışında və təməlqoyma mərasimlərində iştirak etdiyi obyektlərin say tərkibinin hər kəsi heyətləndirəcək səviyyədə olduğunu önə çəkən YAP Xətai rayon təşkilatının sədri diqqəti Kəlbəcərdə yeni yaradılmış komando hərbi hissəsinə döyüş bayrağının verilməsi-nə həsr olunmuş tənəneli mərasimdə Prezident, Müzəffər Ali Baş Ko-

mandanın Ordu Günü'ndə bir güllə belə atılmadan azad edilən Kəlbəcər və Laçın rayonlarına səfər etməsi bir daha yağdı düşməne verilən göz dağıdır. “10 noyabr 2020-ci il tarixli Bəyanatda Kəlbəcərin, Ağdamın və Laçının nəzərdə tutulan vaxtda boşaldılması əksini tapmışdı. Kəlbəcər üçün həmin vaxt 15 noyabr tarixinə nəzərdə tutulmuşdu. Lakin ermənilər vaxt məhdudiyyətini önə çəkərək Rusiyanın vasitəsilə Azərbaycan tərəfindən əlavə 10 gün möhlət istədi və noyabrın 25-də Kəlbəcər boşaldıldı. Amma Kəlbəcərin necə boşaldıldığını, düşmənin bu tarixi ərazimizdə törətdiyi vandalizm aktlarını, ekoloji terroru dünya da gördü. Aparıqlarını apardılar, apara bilmədiklərini, o cümlədən evləri, ağacları yandırdılar. Azərbaycan öz humanistliyini göstərərək onlara əlavə 10 gün vaxt verdi. Ermənilər isə bunun qarşılığında öz xislətlərini, vəhşiliklərini ortaya qoydular.”

YAP Xətai rayon təşkilatının sədri vurğulayıb ki, bu gün harada yaşamasından asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlı qürurludur: “Artıq torpaqlarımızın işğal deyil, işğaldan azad edildikləri günləri qeyd edirik. Keçmişlə deyil, gələcəklə yaşayırıq çağdaş tariximizdə yeni səhifə açmaqla işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda bərpa-quruculuq işlərinin miqyasını genişləndiririk. Dövlət başçısı İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi, Vətən müharibəsində Ermənistanı məğlub etməyimiz onlar üçün dərs olmalıdır. Onlar hesab edirdilər ki, onları məğlub edilməzdir. Göstərdik ki, Ermənistan silahlı qüvvələri Azərbaycan Ordusu qarşısında duruş gətirə bilməz. Həmçinin qeyd edirdilər ki, Azərbaycan öz torpaqlarını heç vaxt hərbi yolla ala bilməz. İllərdir qurduqları istehkamlar, eyni zamanda, bu bölgənin coğrafiyası onlarda bu qənaətin yaranmasına əsas verirdi. Lakin rəşadətli Azərbaycan Ordusu bu mifi də dağıtdı və

sübut olundu ki, sarsılmaz iradə, xalq-iqtidar birliyi, ordunun vətənpərvərliyi olan yerdə heç kim Azərbaycan Ordusunun qarşısında dayana bilməz. Dövlət başçısı İlham Əliyev Kəlbəcərdən bir daha bu mesajı ünvanladı ki, əgər yenə də Ermənistanla revansist qüvvələr baş qaldırırsa, bilməlidirlər ki, onları nələr gözləyir. Dəmir yumruq yerindədir. Azərbaycan postmünaqişə dövrünün realıqlarının hamı tərəfindən qəbul edilməsini istəyir. Dünyanın əksər qüvvələri artıq bu realıqları qəbul edib və fəaliyyətlərini də bu realıqlar əsasında qururlar. Ermənistan da bu realıqları qəbul etməlidir.”

Vüqar Rəhimzadə bildirib ki, bu gün azad Kəlbəcərdə Ordu Günü'nü qeyd etməkdən sonsuz qürur hissi keçiririk: “Bu gün işğaldan azad edilmiş bütün ərazilərimizdə böyük bayram ab-havası yaşanır. Bu torpaqlara həyatın yenidən qayıtması, ən əsası bütün ərazilərin müasir tələblər səviyyəsində qurulması hər kədə böyük ruh yüksəkliyi yaradır. Dövlət başçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan bir daha bəyan etdi ki, Qarabağ hər zaman işğal dövründə də, müharibə dövründə də, müharibədən sonra da və bu gün də Azərbaycan torpağı olub və hər zaman olacaqdır. Qarabağ Azərbaycandır!”

Dövlət başçısı İlham Əliyevin işğaldan azad edilmiş torpaqlarımıza hər səfərinin qürurverici məqamlarla zəngin olduğunu önə çəkən YAP Xətai rayon təşkilatının sədri bildirib ki, artıq Böyük Qayıdışın ilk addımlarını gözləyirik: “Ölkə Prezidenti İlham Əliyev istər Kəlbəcər və Laçın rayonlarına səfəri çərçivəsindəki nitqlərində, istərsə də iyunun 27-də Polşanın Katovitse şəhərində Ümumdünya Şəhər Forumunun “Daha yaxşı gələcək” naminə şəhərlərimizi dəyişdirək” mövzusunda 11-ci sessiyasında videoformatda çıxışı zamanı həm paytaxt Bakının, həm də hazırda bərpa-quruculuq dövrünü yaşayan işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin təmsilində müasirliklə qədimliyin sintezinin yaradılmasını əsaslı şəkildə diqqətə çatdırdı. Bir daha bu əminlik ifadə edildi ki, istədiyimizə nail olacaq - Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru bərpa edəcəyik.”

“Paşinyan başa düşür ki, artıq çıxış yolu yoxdur”

“Ermənistanda baş verən proseslər heç də əsassız deyil. Xüsusilə Sergey Lavrovun Bakı səfərindən sonra Ermənistan politoloqları Lavrovu xəyanətdə ittiham edirlər. İttihamın əsasında da o durur ki, Lavrov Bakıda ATƏT-in Minsk Qrupunun fəaliyyətsizliyini təstiq etdi. Azərbaycan Prezidenti bunu uzun müddətdir ki, deyirdi. Birmənalı şəkildə ATƏT-in həm öz dövləti olan Rusiya XİN rəhbəri bunu təstiq etdi. İkincisi də Lavrovu ittiham edirlər ki, o niyə Şəhidlər Xiyaba-

nına gedib?”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında politoloq Cümşüd Nuriyev deyib.

Onun sözlərinə görə, Rusiya XİN rəhbərinin səfəri erməniləri narahat edir: “Məsələ bununla bağlı deyil, erməni xisləti ilə bağlıdır. 4-cü əsrdən bu yana ermənilər bu və ya digər dövlətlərin içində sığınacaq tapdıqları xalqları satmaqla məşğul olub. Bunu balkanlar, farslar və türklərlə görmək mümkündür. İndi də növbə Azərbaycana və Rusiyaya çatıb. Çünki onları Azərbaycan ərazisinə yerləşdirən Rusiya olub. Bütün hallarda ermənilər öz xislətinə uyğun hərəkət edirlər”.

Cümşüd Nuriyev sözlərinə belə davam edib: “Ermənistanda baş verən proseslərin əsas səbəblərindən biri rus və qərbyönlü 5-ci kolonun arasında gedən mübarizədir. Hər iki tərəf özünün daha sadıq olduğunu həmin dövlətlərə göstərmək istəyirlər.

Rusiyayönlü müxalifətin başında Robert Köçəryan, qərb-

yönlü kolonun başında isə Nikol Paşinyan durur. Hal-hazırda hakimiyyət Nikol Paşinyandadır. Görünən odur ki, son 4 ildə Ermənistanda gedən proseslər çox məsələləri gündəmə gətirir. Azərbaycanın 44 günlük qələbə-sindən sonra rusyönlü 5-ci kolon tədricən öz erməni xislətinə uyğun olaraq qibləsini dəyişdirdi. Bu istər-istəməz Ermənistan daxilində ciddi gərginliyə səbəb olub.

Hal-hazırda Azərbaycana qarşı olan təxribatların da arxasında bu məsələlər dayanır. Paşinyan başqa adlarla bərabər, “qələm oğrusu” da çıxıb. Əgər bir adam qələm oğurlayırsa, bu adamın ciddiliyindən danışmağa dəyməz. Paşinyan başa düşür ki, artıq çıxış yolu yoxdur. Ona görə səs salır ki, Azərbaycan müharibəyə hazırlaşır. Biz müharibəyə hazırlaşırıq. Yeni yolun çəkilişi başa çatmalıdır və gələn ay cənab Prezident Laçında bayrağımızı qaldıracaq. Bu cənab Prezident tərəfindən bir ənənədir. Həmin bayraq Xankəndi, Xocavənd və Ağdərədə də qaldırılacaq”.

Ayşən Vəli

“Şuşada keçirilən hər tədbir ermənilər üçün böyük bir zərbədir”

“Şuşa Azərbaycanın mədəniyyət mərkəzidir. Bu şəhər Azərbaycana və dünyaya böyük mədəniyyət xatirələri bəxş edib”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Azərbaycan Namine Alyans Partiyasının sədri Abutalıb Səmədov deyib.

Onun sözlərinə görə, Şuşanın erməni işğalı altında olduğu dövrdə şəhərdə heç bir iş görülmədi: “Şəhər baxımsız bir vəziyyətdə idi. Şuşa əgər, erməniləndirsə, niyə orada heç bir iş görülməyib? Şuşa azad olunduqdan sonra Azərbaycan hakimiyyətinin diqqətinə olan əsas yaşayış məntəqisidir. Bu gün Şuşa Azərbaycanın tək mədəniyyət paytaxtı deyil, eyni zamanda ictimai-siyasi həyatımızın mərkəzinə çevrilib. Bildiyimiz kimi, Şuşa bəyannaməsinin ildönümü ilə bağlı mühüm əhəmiyyət kəsb edən tədbirlər keçirildi. Şuşa azad olunduqdan sonra mühüm əhəmiyyətli tədbirlər keçirilir. Hazırda QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Agentliyinin təşkilatçılığı ilə Şuşada forum keçirilir. Şuşada keçirilən hər tədbir ermənilər üçün böyük bir zərbədir. Onlar şəhərin sahibi necə olduğunu hər dəfəsində anırlar. Onlar hər dəfəsində anırlar ki, Şuşa Azərbaycanındır. Bu gün Şuşada bir sıra mühüm tədbirlər həyata keçirilir. Bütün dünya bir daha görür ki, Şuşa Azərbaycanın incisidir və Şuşa günü-gündən inkişaf edir”.

Arzu Qurbanlı

Bu gün Rusiyanın Ukraynada apardığı müharibə 119-cu gününə qədəm qoyub. Günün birinci yarısında Kiyevdə nahar, Lvovda isə şam yeməyini etmək arzusu Rusiya hərbi elitasının xirtdeyində sümük kimi ilişib qalıb. Nə çıxara, nə də uda bilirlər. Yəqin ki, müdafiə naziri Sergey Soyqunun Putinlə görüşünü xatırlayırınsınız, birinci əməliyyatın uğurla başa çatacağını detalları ilə prezidentə izah etməyə çalışsa da, Putin adəti üzrə masadan yapışib pəncəsini döşəməyə döyür, narahatlığını bürüzə verməməyə çalışırdı. Amma kame-ralar bu anları diqqətlə çəkirdi, Putin Şoyquya qulaq assa da, başı ilə bəzi fikirlərinə dəstəkləsə də, müharibənin tez başa çatacağına inanan adam təsiri bağışlamırdı.

Bəli, Putinin narahatlığa əsası var idi. Çünki o özü də bilirdi ki, Ukrayna Gürcüstan deyil. 2008-ci ildə Gürcüstanın Cənubi Osetiyanı separatçılardan təmizləmək üçün arapdığı əməliyyat özünün məğlubiyyəti ilə sonlanmışdı. Həmin vaxt Rusiya sülhməramlıları adı altında Gürcüstanın əzəli torpağına qoşun yeritdi və faktiki olaraq bu ölkənin ərazilərini ilhaq etdi. Ukraynada isə vəziyyət Gürcüstan ssenarisinə ehtiyat oluna bilməzdi, həm ərazinin böyüklüyü, həm də Ukraynanın hərbi arsenalında olanlar, eyni zamanda xarici dəstək, məsələnin Kremlin planlarına uyğun həll ediləcəyi versiyasını alt-üst edirdi.

Xarici dəstək demişkən, əgər Qərbin Ukraynaya yardım etmədiyini desək, yalan olar. ABŞ və onun Avropadakı müttəfiqləri baxmayaraq ki, Ukrayna NATO və Avropa Birliyinin üzvü deyil, bu ölkəyə hərtərəfli hərbi və maliyyə vəsaiti ayırmağa hazır kimi görünürdülər. Hətta bəzi analitiklər artıq Rusiyanın məhv olacağı proqnozlarını verməyə başlamışdılar. Avropa mətbuatı Ukraynaya göndərilən yardım, hərbi dəstək barədə silsilə reportajlar hazırlayıb, Kiyevi tək qoymadıklarını bəyan edirdilər. Buna baxmayaraq Ukraynanın prezidenti, XİN rəhbəri və Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargahı ara-sıra Qərbin hərəkətlərini tənqid etməyə, yardımların lazımı səviyədə olmadığından şikayətlənməyə başlamışdılar. Səbəb də çox aydın idi, Qərb ölkələri Ukraynaya lazımı silahların verilməsini ləngidir, bunu bəzi logistik problemlərlə əlaqələndirirdilər. Zelenski Qərb ölkələrinin rəhbərlərinə qırıqı təyyarə, tank və zirehli maşınlar, uzaqvuuran toplar və qanadlı raketlər, həmçinin hava hücumundan müdafiə sistemlərini təcili vermək barədə dəfələrlə müraciət etsə də qarşı tərəf tərəddüd edir, müxtəlif bəhanələrlə həmin silahları verməkdən yayınırdılar. Böyük Britaniya və Polşa Ukraynaya hərtərəfli yardımlar etsə də, Almaniya, İtaliya, Slovakiya və Çexiya, o cümlədən Macarıstan və Hollandiya gözləmə mövqeyində idilər. Fransa isə gah Putinlə danışıqlara getməyi, gah Ukraynaya bəzi ərazilərdən sülh əvəzinə çəkilməyi məsləhət görməklə ikibaşlı oyunlar oynayırdı. Nəticədə isə Ukraynanın əraziləri Rusiya ordusunun əlinə keçir, əhalisi yurd-yuvasını tərk edir, şəhər və kəndləri xarabalığa çevrilir, infrastrukturunu məhv edilir.

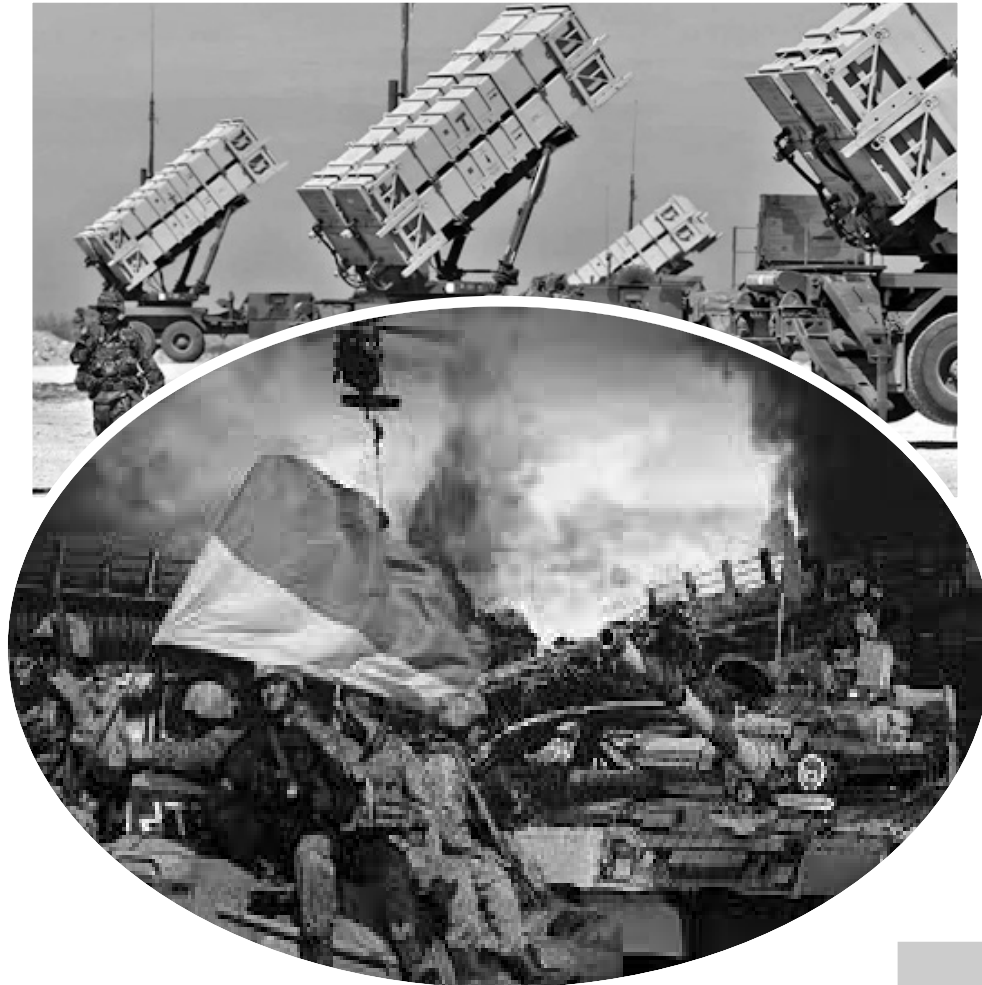
Bu gün isə yeni reallıqlar meydana çıxıb. Artıq Qərb ölkələrinin Ukraynaya dəstəyi bir o qədər də effektiv görünür. ABŞ-ın ayırdığı 40 milyard dollarlıq paket əslində yardım yox, kreditdir. Ukraynanın indiki olmasa da, gələcək nəsiləri 40 milyard dolları ödəməli olacaq. Avropa İttifaqının bu yaxınlarda ayırdığı 9,5 milyard avrovalıq kreditin də ödənilməsi Ukraynalıların boynundadır. Amerikalı senatorun Ukraynaya ayrılacaq vəsaitin müzakirələri zamanı söylədikləri, yəqin ki, xatirinizdədir. Kentukki ştatından olan respublikaçı senator Rend Pol qanun layihəsinin sürtəldirilmiş qəbuluna mane olaraq bildirib ki, Ukraynaya ünvanlanan vəsaiti Amerikadakı ehtiyacı olanlara vermək, onların problemlərini həll etmək daha münasib olar.

Amma məsələ silah və para yardımının

Avropa Ukraynanın qələbəsini niyə istəmir

Yaxud, Qərbin çirkin Ukrayna planı nə vaxt bitəcək?

göstərilib, göstərilməməsi deyil. Burada maraqlar başqadır: Ukrayna Rusiya ilə müharibədə qalıb gəlsin, ya yox. Əslində Avropanın tərəddüdünün episentridə dayanan "əmma"lar da budur. Rusiyanın qələbəsini Avropa istəmir, Ukraynanı da bu kateqoriyaya aid edir. Belə olan halda məğlub da olmayacaq. Bəs Qərbə, NATO-ya, ABŞ-a nə lazımdır? Belə görünür ki, Qərb dünyası Rusiyanı Ukraynada müharibəyə çəkməkdə böyük səhv edib. Onda təcrübəli kəşfiyyatçı olan Putin nəyə görə belə addım atdı, Ukraynada cəlb olunduğu müharibə toruna asanlıqla düşdü? Bəli, bu labirintdən çıxmaq

yolları aransa da, çıxış yollarını tapmaq hələ də müşkülə çevrilib.

Bəzi Qərb dövlətləri narahatdırlar ki, Rusiyanın məğlubiyyəti ortaya gözlənilməz və planlaşdırılmamış reallıqlar çıxara bilər. Onlar bir tərəfdən Ukraynanın qələbəsini istəyir, digər tərəfdən də bu qələbinin miqyasının böyük olacağından qorxurlar. Əgər Ukraynanın qələbəsi Rusiyanın nüvə silahından istifadəsinə rəvac verəcəksə Məsələnin kökündə də bu dayanır, yəni nüvə silahının tətbiqi. Təbii ki, belə olan halda Qərbin nüvə müharibəsini idarə etməsi mümkün olmayacaq və belə müharibənin qalibləri də

olmur. Ona görə də Fransa və Almaniyanın liderləri Makron da, Şoltz da narahatdır. Bu əslində taktiki baxışdır. Strateji baxımdan isə çox təəssüf ki, Şoltz və Makron bir şeyi başa düşmür. Ukrayna-Rusiya müharibəsi necə qurtarmasından asılı olmayaraq yaxın gələcəkdə istər Almaniya, istərsə də Fransa Avropadakı əvvəlki təsir imkanlarını saxlaya bilməyəcək. O ki, qaldı Ukraynanın qələbəsinə. Bu qələbə rus imperiyasının süqutunu gətirəcək. Bu da dünyanın siyasi landşaftını dəyişdirəcək. İndiki bəzi güclər o zaman siyasi səhnədəki yerini Ukrayna kimi qalıb və böyük dövlətlərə verəcəklər.

Bu yaxınlarda Co Bayden maraqlı bir bəyanat vermişdi. Ki, "biz qabaqcadan Zelenskiyə müharibənin başlayacağını və uzun sürəcəyini söyləmişdik. O isə bizi eşitmədi". Halbuki, müharibənin indiki həddinə çatacağını kimse proqnozlaşdırma bilməsə də bu qarşıdurmanı tərtib edənlərə hər şey agah idi. Əlində bu qədər resurs olan ABŞ kimi bir dövlətin başçısının ehtimallarla danışması şübhələri bir az da artırır. Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargahından verilən məlumata görə, ölkənin şərqində və cənubunda vəziyyət ağır və sabit olaraq qalır. Donetsk və Luqansk vilayətlərində davamlı döyüşlər gedir. Üstünlükdə tez-tez bu və digər tərəfin əlinə keçir. Əgər Qərbdən gözlənilən hərbi yardım qrafik üzrə Ukraynaya çatdırılsa Ukrayna ən qısa zamanda tam üstünlüyə yiyələnəcəyik. Əgər gözlənilən yardımlar olmasa onda vəziyyət heç də yaxşı olmayacaq. Rusların artilleriya hücumları qarşısında ukraynalı əsgərlər çətin duruma düşəcək.

Bu gün həm ABŞ, həm də Rusiya beynəlxalq arenada mövqelərini gücləndirmək istəyir, ona görə də tərəflər maksimalist mövqe sərgiləyir və hələlik heç kim güzəştə getmək istəmir. Qərb Ukraynaya müəyyən silahlar verməklə hərbi dəstək görüntüsü yaratmağa çalışsa da Rusiyanı böyük müharibədən çəkindirə biləcək "Patriot" hava hücumundan müdafiə sistemləri, "STEALTH" və digər müasir döyüş təyyarələri vermir. Hətta həmin silahları uzunmüddətli kreditlər ayırmaqla sata da bilərdi. ABŞ bəyan edirdi ki, Rusiya Ukraynaya hücum edəcəyi halda əvvəllər heç vaxt tətbiq olunmamış ağır sanksiyalar tətbiq edəcək və tərəflər bundan ciddi ziyan görəcək. Bu gün isə Rusiya Qərbin misli görünməmiş sanksiyaları ilə üzləşib. NATO Ukraynaya "Qapalı səma" hava hücumundan müdafiə (HHM) sistemi verə bilməzmi? Əlbəttə bu, nəzəri cəhətdən mümkündür. Amma NATO hələ də gözləmə mövqeyindədir. Halbuki, düşməni təyyarə və raketlərdən müdafiə üçün nəzərdə tutulmuş bir neçə sistemin toplusu adlanan "Qapalı səma" sistemi kontinental qalxan sayılır. Bura yüksək hündürlükdə daimi nəzarət aparan Lockheed Martin F-35 qırıqı-bombardmançıları daxildir. Təyyarələr yüksək həssaslığa malik radiolokasiya sistemləri (RLS) ilə təchiz olunub. Təsəvvür edin, cəmi bir neçə F-35 planentin bir yarımkürəsinə nəzarət etməyə, raketlərin buraxıldığı yeri qeydə almağa və onun trayektoriyasını müəyyənləşdirməyə bəs edir. F-35-lərin ötürdüyü məlumatlar yerdəki RLS-ə və idarəetmə mərkəzinə daxil olur. Dərhal da önləyici raketlər işə salınır. Avropada indinin özündə də geniş şəkildə istifadə olunan bu sistemlərin dəyəri bir neçə trilyon dollardır. Tək F-35 qırıqısının qiyməti isə milyard dollardan artıqdır.

Bəli Qərb hərbi nöqtəyi-nəzərdən bütün hücum və müdafiə sistemlərini tam aktiv vəziyyətə gətirib. Rusiyadan qorunacaq Avropanın sərhədləri də cızılıb. NATO Ukraynanı bir halda müdafiə edər, o da Ukraynanın qiymətindən asılıdır. Qərbin kapitalist ruhu əvvəlcə bir malı almağa, sonra onu uzun müddət çeşidləməyə və bundan sonra onu qoruyub-qorunmamaq barədə qərar verməyə alışıb. Hələlik, Ukrayna çeşidlənir, alınıb alınmayacağı gələcəyin işidir. O da asılıdır Ukraynanın qiymətindən, ödəyəcəyi bədən

V.VƏLİYEV

Nədi aye, nə bərəldirsən o qərə gözünü,
yoxsa bu ayınədə ayri görürsən özünü?!
M.Ə.Sabir

Media ictimai rəyə ciddi təsir edən, cəmiyyəti informasiya ilə təmin edən, maariflənməyə xidmət edən bir ictimai institutdur. Bu funksiyalarını yerinə yetirməsi üçün mediaya, jurnalistlərə azadlıq verilməlidir. Lakin bu azadlığın hansısa çərçivələr daxilində olması daim müzakirə obyektidir. Media azadlığı vicdan azadlığı kontekstində dəyərləndirilməlidir? Peşə etikasına riayət etmək, yaradılmış şəraitdə öz işinə vicdanla yanaşmaq bu azadlıqların əsas şərtidirmi? Bu yazımızda bunu aydınlaşdırmağa çalışacağıq.

Mətbuat azadlığı necə tənzimlənməlidir?

Dünyada olduğu kimi, Azərbaycanda da son zamanlar söz və mətbuat azadlığı məsələsi həmişə aktualdır. Bu məsələyə 2 kontekstdən yanaşmaq olar- söz və mətbuat azadlığı müəyyən çərçivələr daxilində və ya ultra-azadlıq kimi. Nəzəri və praktiki cəhətdən hər iki aspektdən yanaşmada problemlərin olduğu sirr deyil.

Media və söz azadlığına çərçivə qoyulduqda bəzi dövlət məmurları və başqaları bundan sui-istifadə edir, jurnalistlərə təzyiq göstərir, cəmiyyətə çatdırılması vacib olan informasiyaları ustalıqla gizlədə bilirlər. İfrat-azadlıq şəraitində də tam fərqli problemlər yaşanır. Bu zaman bəzi jurnalistlər öz bu şəraitdən sui-istifadə edə bilir, cəzasızlıq sindromunun yaratdığı imkanlardan şəxsi və korporativ maraqlar üçün yararlanırlar.

Ölkəmizdə mediadan şəxsi məqsədləri üçün istifadə, şərəf-ləyaqətin ləkələnməsi, insan hüquqlarının pozulması, özəl və işğuzar həyata müdaxilə, milli və dini zəmində qarşıdurma yaratmağa cəhdlər, anti-dövlət təbliğatı aparma hallarına kifayət qədər rast gəlinir.

Qeyd etmək lazımdır ki, söz və mətbuat azadlığının qırmızı cizgisini, təhqirlə tənqiddin sərhədlərini dəqiq ayırd edə biləcək mexanizm yoxdur. Qanunvericilikdə də bir sıra ümumiləşdirmələr və qeyri-dəqiq ifadələrin yer alması problemi qəlizləşdirir. Bu vəziyyətdə "media azadlığı necə tənzimlənməlidir", ya da "media azadlığına hansısa çərçivələr qoyulmalıdır" sualları ortaya çıxır. Beynəlxalq təcrübəyə baxsaq, ölkələrin hamısında media qanunvericiliyi və jurnalistika mühiti, ictimai münasibətlər sistemi eyni deyil. Eyni olan etik kodekslərdir ki, bu da məcburi xarakter və hüquqi status daşıyır.

Hər ölkənin öz realıqları, mədəni-psixoloji mühiti, ictimai qınağın səviyyəsi burada əsas yer tutur. Azərbaycan kimi ölkədə medianın spesifik xüsusiyyətləri, tarixi ənənələri var. Milli mediamız fərqli ictimai formasiyalarda formalaşmış. Bu səbəbdən də dünyaya təcrübəsi ilə milli ənənələri uzalaşdıraraq hər 3 tərəfi (cəmiyyət, dövlət və media) qane edəcək optimal tənzimlənmə mexanizmi tapılmalıdır. Yeni qəbul olunmuş Media haqqında Qanun və yeni yaradılmış Medianın İnkişafı Agentliyi bu məsələləri tənzimləmək üçün böyük imkanlar yaradır.

Ultra-azadlıq, yoxsa qırmızı cizgilər?

Azərbaycanda mətbu orqan təsis etməkdə məhdudiyyətlərin götürülməsi, internet medianın sürətli inkişafı, dövlətin mediaya yardımları müsbət tendensiyalardandır. Lakin bu prosesin mənfi tərəflərini də qeyd etmək lazımdır. Yeni, cəmiyyət cəhətdən inkişaf var, keyfiyyət tərəfdən isə yox.

Bu gün mediamızda dünya standartlarının tətbiqinə çalışılır, lakin hələ ki, bunun reallaşmasına bəzi faktorlar maneə törədir. Burada jurnalistikanın maddi təminat və ictimai karyera baxımından perspektivli olması, peşəkar jurnalist çatışmazlığı, müasir jurnalistika təhsili və peşəkar təcrübə qa-

zanma üçün imkanların azlığı, maliyyə müstəqilliyinin olmaması, reklam bazarının formalaşmaması, ictimai qınaq təcrübəsinin, obyektiv reyting mərkəzlərinin yoxluğu, stereotiplərdən çıxmaqda çətinliklər kimi faktorlar önəmli rol oynayır.

Azərbaycanda mətbuat azadlığından sui-istifadə halları son vaxtlar getdikcə artır. Bu faktlar media qanunvericiliyi və ictimai qınaq kontekstindən nəzərdən keçirildikdə belə bir sual çıxır- İfrat mətbuat azadlığı anarxiyaya və özbaşınalığa, insan hüquqlarının və qanunların pozulmasına, milli və dövlət maraqlarının zərbə altına qoyulmasına gətirib çıxara bilərmi? Bu suala cavab vermək üçün mövcud vəziyyəti nəzərdən keçirməyə ehtiyac var. Tam nəzarətsizlik və cəzasızlıq şəraitində, ultra-azadlıq mühitində aşağıdakılar baş verir:

1. Mətbuat vasitələrinin sayı ifrat dərəcədə artır, istənilən kənar şəxsin bir vəsiqə alaraq jurnalist kimi ortada dolaşması ilə medianın və jurnalistlərin nüfuzu aşağı düşür.

2. Cəzasızlıq sindromu böhtan, təhqir, şantaj kimi halların çoxalmasına gətirib çıxarır ki, bu da cəmiyyətdə narazılıq yaradır, insan hüquqlarının pozulmasına səbəb olur.

3. Oxucu auditoriyasının minlərlə qəzet, sayt arasında parçalanması nəticəsində hər media vasitəsinin izləyici sayı aşağı düşür, gəlirlər azalır, peşəkar jurnalistlər bu sahədən uzaqlaşmağa və onların yerini diletantlar tutmağa başlayır.

4. Hətta təhlükəli siyasi, dini və digər təşkilatlar belə mətbu orqanlar təsis etməklə cəmiyyətdə zərərli ideyaları təbliğ edir, anti-milli, anti-dövlət təbliğatı aparırlar.

5. Bir çox qəzetlər, saytlar yaranmış münbit şəraitdən maksimum yararlanaraq rəqətçiliklə məşğul olmağa başlayır və jurnalistikani gözəndirirlər. Media azadlığının tam boğulması zamanı isə fərqli problemlər meydana çıxır. Vətəndaşlar ölkədə baş verənlərdən xəbər tuta bilmir. Bu zaman informasiyalar "simsiz teleqrafla" xalq arasında dolaşır, şayiələr baş alıb gedir, dövlətə inam azalır.

Beləliklə, ultra azadlığın və senzuranın olması şəraitində problemlərin yarandığı aydın olur. Lakin hər məsələdə "qızıl orta" deyilən bir praktika da var ki, əksər hallarda o, öz müsbət təsirini göstərir. Azərbaycanda bu üçüncü yolun seçildiyi aydın görünür.

Azərbaycanda mətbuat azadlığı necə başa düşülür?

Bir çox ölkələrdən fərqli olaraq Azərbay-

canda mətbuat azadlığını bəziləri özbaşınalıq, şantaj, hədə-qorxu və böhtan üsullarından istifadə edib rüşvət almaq, xoşu gəlmədiyi şəxsin şərəf-ləyaqətini tapdalamaq və ya insanları təhqir etmək azadlığı kimi qavrayırlar.

Əgər ölkədə media azadlığı olmasaydı, həbs olunan, cərimə olunan jurnalistlərin sayı-hesabı olmazdı, çünki ölkə mediasını izləyəndə hər gün yüzlərlə ciddi qanun pozuntusuna, məmurların təhqirinə, vətəndaşların şantajına rast gəlmək olur. Amma jurnalistlərin məhkəməyə vermə hallarına çox nadir hallarda rast gəlinir.

İctimai fiqurlara və ya yüksək rütbəli hökumət məmurlarına qarşı tənqiddin hədləri demokratik jurnalistika kriteriyalarına görə o qədər genişdir ki, bəzi hallarda təhqirlər və ya özəl həyata müdaxilə belə əsaslandırılabilir. Lakin bu demək deyil ki, media mənsuqları bundan sui-istifadə etməlidirlər. Ən azı peşə etikası və cəmiyyətdə buna qarşı yarana biləcək mənfi rəy göz önünə alınmalıdır.

Jurnalist vəsiqəsi bəzi hallarda qoruyucu sipər kimi cibdə daşınır. Vəziyyət o yerə gəlib çatıb ki, cibində jurnalist vəsiqəsi olan adam ağır cinayət edəndə və buna görə həbs ediləndə yazırlar ki, bəs filankəs jurnalist olduğuna görə azad edilməlidir. Hətta, iri məbləğdə rüşvət aldığı yerdə yaxalanan "jurnalist"lərin həmkarları tərəfindən müdafiəsi halları da var. Bu, cəmiyyət üçün çox mənfi bir nümunədir. Əslində, belə "jurnalist"lərə qarşı mübarizəni ilk növbədə elə biz özümüz aparmalıyıq.

Yoxsul jurnalistdən vicdanlı iş və peşəkarlıq gözləməyə dəyərmə?

Jurnalistlərin sosial vəziyyətinin ağır olması, çətin şəraitdə çalışması heç kimə sir deyil. Bu sahədə çalışanların 80 faizinin mənzili yoxdur, onsuz da aşağı olan (300-500 manat) əməkhaqqının azı yarısı kirayə haqqına sərf olunur. Öz də əksəriyyəti ictimai əsaslarla çalışır, sosial sığorta, pensiya fonduna köçürmələr yoxdur.

Orta statistik jurnalist ailəsində adambaşına maksimum 100 manat düşür ki, bu da yaşayış minimumundan 2 dəfə aşağıdır. Yoxsulluq həddindən də aşağı səviyyədə yaşayan, problemlərdən başı açılmayan jurnalistdən hansı iş keyfiyyəti, hansı peşəkarlıq, hansı iş həvəsi gözləmək olar?

Hazırda jurnalistlər minimal yaşayışlarını təmin etmək üçün azı 2-3 yerdə işləməyə məcburdur. Ya da gün ərzində 2 qat, 3 qat çalışmağa. Bu halda iş keyfiyyəti də təbii

olaraq aşağı düşür.

Peşəkarlar adətən az əməkhaqqına işləmirlər, cüzi əməkhaqqı ilə əməkdaşlar işləmək istəyən media orqanları isə praktikantları işə cəlb edirlər ki, bu da indiki vəziyyətin yaranmasına gətirib çıxarıb. Son vaxtlar televiziya, radio və mətbuatda (hətta kitablarda da) elə biabırçı səhvlər gedir ki (məxaniki səhvlərdən söhbət getmir), adam heyretə gəlir. İbtidai sinif təhsili ilə belə, bu cür səhvə yol vermək olmaz. Daha bir problem də qiymətləndirmədə ədalətsizliklə bağlıdır. Əksər redaksiyalarda jurnalistin yazıları sayına və həcminə görə dəyərləndirilir, keyfiyyətə görə yox. Belə, zəhmətin qarşılığı arxa plana keçir. Məsələn, tutaq ki, əməkdaşlardan biri xeyli əziyyət çəkib ortaya ciddi bir araşdırma, analiz və ya reportaj qoyub, digəri isə zəif, maraqsız az əmək sərf edilən standart 2 yazı verib. Bu 2 yazıya görə daha çox qonorar ödənilir. Beləliklə də, birinci jurnalist keyfiyyətli yazı yazmaqda maraqlı olmayacaq və nəticədə qəzetin səviyyəsi aşağı düşəcək.

"4-cü hakimiyyət" in 1-ci funksiyası

Jurnalist olaraq bizim əsas vəzifəmiz cəmiyyətdə gedən prosesləri dolğun və düzgün təqdim etməkdir. Qeyri-konstruktiv mövqedən, təhqiramiz ifadələrdən, təzyiqlərdən, yersiz iddialardan və şantajdan əl çəkməliyik. Cəmiyyətdə medianın, jurnalistlərin nüfuzunu qorumaq istəyirik, öz misiyamızı vicdanla yerinə yetirməliyik. Jurnalistikanın əsas kriteriyaları isə, obyektiv, tərəfsiz və... ən əsası vicdanlı olaraq çalışmaqla şərtlənir.

Qərbde jurnalistləri "cəmiyyətin gözətçi köpəyi" adlandırırlar. Bu vəzifə şərəflidir və cəmiyyətin inkişafına böyük təsir göstərir. Azərbaycanda bütün jurnalistlərin bu təfəkkürə yiyələnməsi, medianın nəhayət öz funksiyasını yerinə yetirməyə başlaması ölkədə vətəndaş cəmiyyətinin qurulmasına böyük töhfə verə bilər.

Medianın 3 əsas vəzifəsinin olduğu məlumdur- məlumatlandırmaq, maarifləndirmək və əyləndirmək. Bunların hamısı önəmlidir, lakin hansının daha önəmli olması haqqında uzun zamandır mübahisələr gedir. Əslində, bu hər bir cəmiyyətin mədəni-psixoloji vəziyyətindən asılıdır. Bizim hazırkı vəziyyətimizdə məlumatlandırma və maarifləndirməyə böyük ehtiyac var. Söhbət ciddi mediadan gedir. Əyləndirmə ilə məşğul olan bu sahədə ixtisaslaşmış media vasitələri hər zaman mövcud olur. Həm də bunun üçün mediadan başqa da vasitələr var.

Ümumiyyətlə, fikrimizcə, medianın qəbul olunmuş bu 3 standart vəzifəsinin xaricində daha bir və ən əsas vəzifəsi də var. Media sadəcə vətəndaşların səsini cəmiyyətə və dövlətə çatdırmalı, dövlətlə cəmiyyət arasında körpü rolunu oynamalıdır. Azərbaycanda jurnalistlərin bu təfəkkürə yiyələnməsi, medianın nəhayət öz funksiyasını yerinə yetirməyə başlaması ölkədə vətəndaş cəmiyyətinin qurulmasına böyük töhfə verə bilər. Dünyada ən təhlükəli peşələrin ilk üçlüyündə jurnalistikanın da adı var. Qisası jurnalistika vicdanlı, cəsarətli və fədakar insanlar tələb edir. Mediamız belə insanlar yüksəldəcək.

Elçin Bayramlı
Yazı Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin Milli Mətbuat Günü münasibəti ilə jurnalistlər arasında "Vicdan azadlığı və media" mövzusunda keçirdiyi müsabiqəyə təqdim olunur

Lavrovun ötən həftə Bakıya səfəri zamanı səsləndirdiyi bir sıra fikirləri qarşıdakı dövrlərin regional konturlarını müəyyən edir. Məsələn, "Dağlıq Qarabağ" termininin işlədilməməsi, onun yerinə Qarabağ ifadəsinin səsləndirilməsi də bu çərçivədən-dir. Bu isə mövcud prosedura və vacib faktorlardandır və burada ilk addımın, yaxud təşəbbüsün Avropa İttifaqı tərəfindən atıldığını da qeyd etməliyik. Daha dəqiq desək, Al-nin ardınca Rusiya tərəfinin də eyni termindən istifadəsi ilk növbədə Azərbaycanın diplomatiyasının, eyni zamanda qətiyyətinin növbəti uğurudur.

Daha bir nəticə isə belədir ki, hazırda Rusiya ilə Al-nin qarşılıqlı siyasi qəbuləlməzlik münasibətləri mövcud olsa da, yeni Moskva Brüsselin təşəbbüslərindən qısqınlansa da, həmin təşəbbüs olmadan biz Rusiya tərəfinin vasitəçi olaraq fəallaşmasını müşahidə edə bilməzdik.

Bəs nəticə nədir? İlk olaraq ATƏT-in Minsk qrupu yoxdur! Lavrov bunu Bakıda açıq və aydın şəkildə bəyan etdi. Lavrovun bəyanatı paralel olaraq erməni tərəfinə, eləcə də həmsədrələrə verilən mesaj idi ki, artıq başqa variant da yoxdur!

Beləliklə, Rusiya vasitəçilik roluna daha ciddi yanaşır və prosesdə əsas iştirakçılardan birinə sahib olduğunu nümayiş etdirməyə çalışır. O cümlədən, fakt budur ki, Moskvanın yanaşması təxminən bu cürdür - vasitəçilər Azərbaycanın şərtlərini qəbul etməlidirlər və əks halda onların uğurlarından söhbət gedə bilməz. Həm Rusiya, həm də Al-nin

Lavrovun Bakı səfəri - bundan sonra nə gözlənilir?

Nəticə

ba-
rı ilə
Lavro-
vun Bakı sə-

fərinin ən nəzərəçar-

pacaq daha bir nüansı təxminən belədir:

- Ermənistan silahlı qüvvələrinin Qarabağdan çıxarılması, Qarabağın erməni əhəlisinin demilitarizasiyası (tərkisilahlı edilməsi) və prosesdə RSK-nın fəallığının artırılması. Yeri gəlmişkən, bu mövzu eyni zamanda, sərhədin nəzarəti ilə bağlıdır və mütləq şəkildə realizə edilməlidir. Təbii ki, bu məsələlərdə Rusiyadan siyasi iradə tələb edilir və mövcud realıqda və vəziyyətdə həmin məsələləri sonraya saxlamaq Moskvaya siyasi baxımdan zərər olardı. Bakı isə son gözləmə mövqeyinin sonuncu mərhələsində olduğunu nümayiş etdirib və jest göstərməklə bir az da vaxt ayırıb, amma bir az!

Rövşən RƏSULOĞ

Meymunçıçəyi Azərbaycanda yayıla bilər?

"Covid-19 pandemiyasından sonra dünyanın müxtəlif yerlərində narahatlığa səbəb olan virus xəstəliklərindən biri də meymunçıçəyidir. Əvvəllər daha çox Afrika qitəsində müşahidə olunan bu virus son vaxtlar daha fərqli şəkildə və fərqli insan populyasiyaları arasında yayılmağa başlamışdır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında həkim-infeksiyonist Leyla Əmrahova deyib.

Onun sözlərinə görə, gemiricilərdə və vəhşi heyvanlarda olan meymunçıçəyi virusu həmin heyvanlardan insanlara yoluxaraq, onların arasında yayılır: "Ancaq son dövrlərdə virus

**HƏKİM
İZAH
ETDİ**

Afrika qitəsi ilə bağlantısı olmayan insanlarda və 10-dan çox ölkədə ciddi əlamətlərlə özünü biruzə verdiyi üçün virusla əlaqədar araşdırmaların sayı artmışdır".

Həkim sözlərinə belə davam edib: "Xəstəliyin simptomları 5-21 günlük inkubasiya dövründən sonra meydana çıxır.

Əsas simptomlar aşağıdakılardır: Yüksək temperatur

Baş, əzələ ağrıları
Limfa vəzilərinin böyüməsi
Yorğunluq
Üşütmə, titrətmə
Dəri və selikli qışalarda vizikulyoz səpgilər
Çox vaxt səpgi üzədən başlayır və sonra bədən digər hissələrinə yayılır
Bəzi xəstələrdə gözdə, ağzın selikli qışalarında da səpgi müşahidə olunur".

Ayşən Vəli

"Nar" eşitmə məhdudiyyətli şəxslər üçün peşə təlimləri layihəsinə yenidən start verdi

"Nar" fiziki məhdudiyyətli şəxslərə dəstək verilməsi məqsədilə artıq 3-cü dəfədir, təşkil olunan "Təlim Məktəbi" sosial layihəsinə yenidən start verdi. Layihənin əsas məqsədi nitq və eşitmə məhdudiyyətli gənclərin cəmiyyətə inteqrasiyasına və maliyyə azadlığına dəstək olmaq üçün onları peşə təlimləri ilə təmin etməkdir. Missiya çərçivəsində bu gənclər üçün əmək bazarında daha çox tələbat olan xüsusi peşə təlimlərinin təşkil edilməsi nəzərdə tutulub.

Ümumilikdə 6 ay davam edəcək layihə müddətində nitq və eşitmə imkanları məhdud olan 15-30 yaş arasındakı 20 gənc iştirak edəcək. İlk mərhələdə həftəiçi hər gün olmaqla 3 ay boyunca xanımlara peşəkar mütəxəssislər tərəfindən manikür ustalıq təlimləri keçiriləcək. Təlimlərin sonunda isə iştirakçılara Əlilliyi olan şəxslərin Peşə-əmək Reabilitasiyası Mərkəzi tərəfindən müvafiq sahə üzrə şəhadətnamə təqdim olunacaq. Təlim məktəbi" layihəsinin tərəfdaşı "Karlara Dəstək" İctimai Birliyidir.

Qeyd edək ki, "Nar"-ın "Təlim Məktəbi" layihəsi nüfuzlu beynəlxalq müsabiqə olan Eventiada IPRA Golden World Awards 2019 müsabiqəsində "KSM üzrə ən yaxşı layihə" nominasiyasında qalib olub.

"Azerfon" şirkəti ("Nar" ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. Şirkət son 3 ildə Müştəri Loyallığı İndeksində görə ölkədə lider mobil operatorudur.

Rus ekspert: "Putin və Əliyev Xəzər sammitində Zəngəzur dəhlizini müzakirə edəcək"

Iyunun 29-da Rusiya prezidenti Vladimir Putin Türkmənistanın paytaxtı Aşqabadda keçiriləcək Xəzər sammiti çərçivəsində Azərbaycan, İran və Türkmənistan prezidentləri ilə ikitərəfli görüşlər keçirəcək. Bu barədə Rusiya liderinin köməkçisi Yuri Uşakov məlumat verib.

Baş verən beynəlxalq hadisələr fonunda "Xəzər beşliyi" ölkələrinin həm siyasi, həm də iqtisadi baxımdan, regional təhlükəsizlik baxımından saatlarını sinxronlaşdırmağa ehtiyac duyduğu göz qabağındadır. Bundan başqa, oktyabrda Rusiya öz ərazisində Xəzər İqtisadi Forumuna ev sahibliyi edəcək.

Putinlə Əliyevin qarşısından gələn Xəzər sammitində görüşü, analitiklərin fikrincə, məntiqlidir və xüsusilə aktualdır. Bir az əvvəl İran lideri ilə olduğu kimi. Putinlə Əliyev sonuncu dəfə bu ilin fevralında Azərbaycan prezidentinin Moskva-yə səfəri zamanı görüşüblər. Bir neçə gün əvvəl- iyunun 24-də Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov Bakıya işgüzar səfər edib-ondan əvvəl İrana, daha əvvəl isə Ermənistana. Xatırladaq ki, iyunun 14-də Rusiya baş nazirinin müavini Aleksey Overçuk Türkiyədə Rəcəb Tayyib Ərdoğanla ölkələr arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlığın inkişafını müzakirə edib.

Bakıda keçirilən danışıqların yekunlarına dair birgə mətbuat konfransında Sergey Lavrov bildirib ki, Rusiya və Azərbaycan Şimal-Cənub dəhlizinin və onun Rusiya Federasiyası, Azərbaycan Respublikası və İran ərazisindən keçən hissəsinin işlənməsi barədə razılığa gəliblər. Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov da qeyd edib ki, Azərbaycan tərəfi regionda tranzit və kommunikasiya əlaqələrinin genişləndirilməsinə xüsusi əhəmiyyət verir. "Bu baxımdan Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi layihəsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu, öz effektivliyini göstərib və artım imkanına malikdir", - deyərək Bayramov bildirib.

Dəniz və quru yolu ilə "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi Baltikyanı ölkələri Rusiya, Qazaxıstan, Azərbaycan, Türkmənistan və İran vasitəsilə Hindistanla birləşdirməkdir. Qərbin Rusiya Federasiyasına qarşı sanksiyaları və yaxşı qurulmuş logistika zəncirlərinin pozulması kontekstində Rusiya ilə Azərbaycan və regionun digər ölkələri arasında nəqliyyat-iqtisadi əməkdaşlıq xüsusilə vacibdir, o cümlədən Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin aktivləşdirilməsi.

Bundan başqa, Lavrov və Bayramov Azərbaycan və Ermənistan arasında nəqliyyat və iqtisadi əlaqələrin blokunun açılmasını, yeni Zəngəzur dəhlizinin yaradılmasını müzakirə ediblər.

Bura əlavə etmək olar ki, srağagün Rusiya-İran işgüzar Şurasının sədri Vladimir Obydenov İranın Ticarət, Sənaye, Mədən və Kənd Təsərrüfatı Palatasının rəhbəri Qulamhüseyn Şafei ilə görüşdə deyib: "Şimal-Cənub dəhlizinin bir hissəsinin tikintisinin başa çatması Rusiyanın məqsədləri üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir və bu

marşrut Rusiya Federasiyasının Pakistana çıxışına yol açacaq. Astara-Rəşt-Qəzvin dəmir yolu Rusiya, Azərbaycan və İranın dəmir yollarını birləşdirməlidir. Bunun fonunda srağagün Bakıda Azərbaycan, Türkiyə və Qazaxıstanın xarici işlər və nəqliyyat nazirlərinin ilk görüşü keçirilib.

Belə formatın yaradılmasının məqsədlərindən biri də Avropa və Asiya arasında nəqliyyat kommunikasiyalarının inkişafıdır. Nazirlər Xəzər dənizindən keçən Şərq-Qərb Orta Dəhliz də daxil olmaqla nəqliyyat kommunikasiyalarının və yükdaşımalarının inkişafını müzakirə ediblər. Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizi yüklərin aşağıdakı marşrut üzrə çatdırılmasını nəzərdə tutur: Çin-Qazaxıstan-Xəzər dənizi-Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə və ya Qara dəniz-Avropa. Nazirlər Şərq-Qərb layihəsi çərçivəsində Zəngəzur dəhlizinin şəxələndirilməsi baxımından açılmasının vacibliyini də müzakirə ediblər.

Rusiya üçün Xəzər, Qafqaz regionlarında və ondan kənarda çoxformatlı əməkdaşlıq imkanları ilə nəqliyyat layihələrinin inkişafı bu gün xüsusilə aktualdır. Bu baxımdan, Moskva üçün Ermənistan-Azərbaycan arasında tikilməkdə olan Zəngəzur dəhlizinin layihəsi də strateji əhəmiyyət kəsb edir. Gələcəkdə Zəngəzur dəhlizi Rusiyanı Ermənistan və Türkiyə ilə, Azərbaycanın əsas hissəsini Ermənistan ərazisindən keçməklə onun Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə birləşdirəcək. Nəticədə re-

gion ölkələri arasında "yerdə" bütün bir nəqliyyat qarşılıqlı əlaqəsi şəbəkəsi formalaşır.

Politoloq, PolitRUS portalının rəhbəri Vitali Arkov bu məsələlərlə bağlı Moskva-Baku portalına maraqlı fikirlər bildirib. Ekspertin fikirlərini oxucularımıza təqdim edirik.

- Azərbaycan kiçik ölkə olmasına baxmayaraq, Şərq-Qərb arasında coğrafi mövqeyinə görə unikaldir, nəqliyyat qovşağına və böyük nəqliyyat dəhlizinin ən mühüm haqlarından birinə çevrilməyi bacarıb. Bakının bu gün müxtəlif tərəfdaşlarla nəqliyyat layihələri hazırlamaq üçün hər cür imkanı var. Bu, təkcə beynəlxalq aləmdə statusun artması deyil, həm də əməli faydadır. Yeni bazarlar üçün istehsal həcmi artırmaqla. Məlum hadisələrlə əlaqədar Rusiya hazırda Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi layihəsini nəzərəcərpacaq dərəcədə gücləndirir. İran da bunda maraqlıdır.

rını anlayır, digər tərəfdən də uzun illər aparılan təbliğat, cəmiyyətin hansısa hissəsinin revanşist əhval-ruhiyyəsi Ermənistanı ləngidir, onu dibə çəkir. Paşinyan kommunikasiyalar açaraq Azərbaycanla sülhə hazır ola bilər. Amma cəmiyyət də hazır olmalıdır, bütün regionla inkişaf etməyi seçməlidir, yoxsa keçmişdə, təcrid olunmuş halda, qonşu dövlətlərə qarşı ərazi iddiaları ilə, Ermənistanın həqiqətən də mühüm iqtisadi layihələrin bir hissəsinə çevrilməsinə imkan verməyən xəyalı ağırlardan həzz almalı olacaq.

Yeri gəlmişkən, İrəvanın Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı məsələni həll etməməsində Tehranın əlinin olmasını istisna etməzdim. Zəngəzur dəhlizi layihəsinin həyata keçirilməsi İran və Ermənistan arasında qeyri-qanuni dəhlizin fəaliyyəti ilə bağlı planları məhv edir. Xatırladaq ki, ötən il Tehranla Bakı arasında qalmaqla yaşanmışdı, Azərbaycan tərəfi separatçıların nəzarətində olan Qarabağdan keçməklə Ermənistan və İranı birləşdirən yolda öz postlarını qurdu. Və eğer Zəngəzur dəhlizi olarsa, o zaman onun vasitəsilə qeyri-qanuni tədarüklərə son qoyulacaq.

Həmin münaqişədən sonra

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

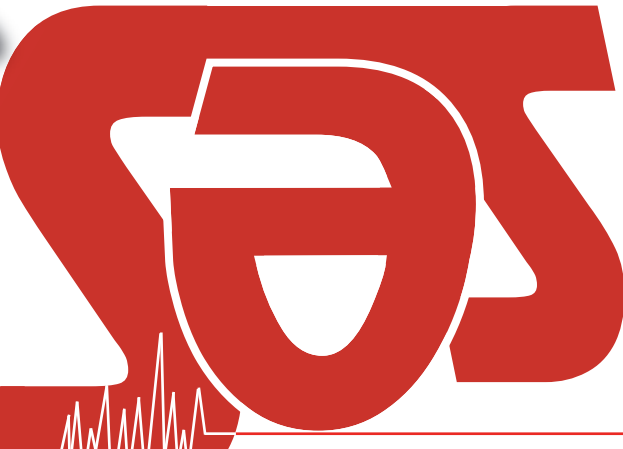
Azərbaycan və İran razılığa gələ bildilər - Azərbaycandan onun Naxçıvan bölgəsinə İslam Respublikası vasitəsilə yolun tikintisinə başlanılıb. Bu, Azərbaycan üçün ən yaxşı variant deyil, çünki bu yolla Tehrandan qismən asılı vəziyyətə düşür. Bu yol Zəngəzur dəhlizini əvəz etməyəcək, lakin Azərbaycan yerində durmamaq üçün müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsi sxemləri axtarır.

Çox güman ki, Tehran gizli şəkildə çirkin oyunlar oynayır. Amma gec-tez məsələ öz həllini tapacaq. Bu aydındır.

Ermənistan rəhbərliyi isə səciyyəvi olduğu kimi, daha çox özü üçün sövdələşməyə çalışır. Razılaşmalar var- amma İrəvan deyir: yaxşı, bunu edək, gəlin müzakirə edək. Baxmayaraq ki, hər şey artıq qərarlaşdırılıb. Zəngəzur dəhlizində də belədir. Üçtərəfli sənədlər imzalanıb. Dəhliz boyu hər şey aydındır. Amma yox, Ermənistan deyir ki, biz hələ müzakirə etməliyik. Ermənistan hakimiyyətinin beynəlxalq dialoqda işləyən bazar məntiqi var, halbuki dövlət, bazar tək-kürü olan insanların əlində olmalıdır.

İrəvanın Azərbaycanla danışıqların ATƏT-in Minsk qrupu vasitəsilə aparılmalı olduğu mövqeyini irəli sürməsində də bazar məntiqi işləyir. Cənab Lavrov Bakıda mövcud realığı dilə gətirib. Minsk qrupu uzun müddətdir ki, ölüb. Bu, ikinci Qarabağ müharibəsi zamanı özünü bürüzə verdi. İrəvanla Paris arasında xüsusi əlaqələr qalmaqdadır. Avropa İttifaqı isə yuyulmamış çömçə kimi Cənubi Qafqaza yuvarlanmaqla və bunun üçün şərti "Minsk Qrupu"ndan istifadə etməklə gəlmək istəyir. Qərb Cənubi Qafqazda təsirini artırmaq üçün Minsk qrupu vasitəsilə, İrəvan vasitəsilə müəyyən rol oynamaq istəyir. Xüsusən də ABŞ və Fransa. Ermənistan tarixən Fransanın bölgədəki forpostudur. Ermənistan da bununla oynayır. Ermənistanın danışıqların ATƏT-in Minsk Qrupu vasitəsilə aparılmasının zəruriliyi ilə bağlı bəyanatları boş-boş bəyanatlardır və Parisə təzim etməkdir.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

Turistləri Azərbaycana cəlb etmək üçün bu metodlar tətbiq olunmalıdır

“Həzrət yay mövsümündəyik və mətbuatda verilən açıqlamalarda da qeyd edilib ki, yanvar-may aylarında ölkəmizi ziyarət edən xarici vətəndaşların sayı əvvəlki illərə nisbətən iki dəfədən artıqdır”. Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında turizm eksperti Ceyhun Aşurov bildirib. Onun sözlərinə görə, bu, məhdudiyyətlərin aradan qaldırılması ilə əlaqədardır: “Eyni zamanda bu illərdə insanlara səyahət etməyə daha çox üstünlük verirlər. Onu da qeyd edim ki, yay mövsümündə daha çox turist axını müşahidə olunur. Məhdudiyyətlərin aradan qaldırılması turizm sahəsində böyük inkişafa səbəb olub. Əvvəlki illərə nisbətən həm ölkəmizə gələn turistlərin, həm də digər ölkələrə gedən turistlərin sayında artım müşahidə olunur. Adətən o yerlərə daha çox səfər edirlər ki, o yerlərdə turizm infrastrukturunu daha çox inkişaf edib. Eyni zamanda paytaxta təxminən 3 saatlıq məsafədə olan turizm bölgələrinə daha çox səfərlər həyata keçirilir. Həmin ərazilərdə turistlərin həm əyləncəsi üçün, həm də gecələməsi üçün kifayət qədər şərait yaradılıb. Amma hər zaman olduğu kimi həftəsonları turistlər həmin bölgələrə daha çox səfər edirlər”.

Abutel İlhamqızı

“Qadın və kişi fərqliliyi əsrlər boyunca insanların mübahisə obyektinə olmuşdur. Kişilərlə qadınlar arasında doğrudan fərqlilər, yoxsa onları bu cür formalaşdıran cəmiyyətdir? Kişilərlə qadınlar bəzi mühüm xarakterlərə görə həqiqətən fərqlənirlər. Lakin gender kimi qadın və kişinin bərabər olduğu qeyd olunur. Bəs həqiqətən elədirmi?”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında psixoloq Mahuxanım Teymurova deyib.

Onun sözlərinə görə, təəssüflər olsun ki, nə qədər bərabərlikdən bəhs etsək də, qarşılaşdığımız situasiyalar bizə tam əksini göstərir: “Xüsusilə də bu vəziyyətə, mentalitetin təsiri böyükdür. Mentalitet-sosial və ya etnik qrupa, millətə, insanlara, milliyətə xas zehni, emo-

sional, mədəni xüsusiyyətlər, dəyər yönümləri və münasibətlər toplusudur”.

Psixoloq sözlərinə belə davam edib: “Bu düşüncələr bizləri cəmiyyətin istədiyi kimi formalaşdırır. Məsələn “kişilər” güclü”, qadınlar isə “zərif, gücsüz” olaraq. Lakin bununla yekunlaşmır. Daim qadın və kişilərin həyatına müdaxilə edilir. Müəyyən “olarlar”, “olmazlar”, “günah” anlayışları ilə insanların həyatına təsir olunur. Bunun da əsasında da mentalitet, dini, mədəni-etnik dəyərlər durur. Xüsusilə də bu dəyərlər qadınlara aid olunur. Çünki “qadın” istənilən kriteriyaya sahib olmalıdır. Əks təqdirdə cəmiyyətdən sosial cəhətdən təcrid olunur və heç kim tərəfindən istənilməyəcək.

İlk olaraq “qadın kişidən aslıdır” düşüncəsi, inancını bunların formalaşmasına səbəb olur. Halbuki, istər qadın, istərsə də kişi ayrı-ayrılıqda bir şəxsiyyətdirlər”.

Ayşən Vəli

Mentalitet niyə yalnız qadınlara aid edilir?

ELAN

Sumqayıt şəhər Məhəmməd Füzuli adına 15 N-li tam orta məktəbin məzunu Cavadov Elnur Fuad oğluna 2019-cu ildə verilmiş attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi universiteti tərəfindən 22.04.2022 il tarixində Əliyev Şəno Əliyev oğluna verilmiş Diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ermənistan Respublikası Kalinino rayonu Qızılsəfək kənd nümayəndəliyi tərəfindən Əsgərov Rəşid Lətif oğlunun adına verilmiş 5 mart 1983-cü il tarixli II SL 308942 sayılı niğah haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qurban bayramında neçə gün iş olmayacaq

İyul ayında bayramla əlaqədar qeyri-iş günləri məlum olub. SİA xəbər verir ki, Nazirlər Kabinetinin qərarına əsasən, iyulun 9, 10-u Qurban bayramı günləri müəyyən edilib. İyulun 9-u və 10-u şənbə və bazar günlərinə təsadüf etdiyi üçün Əmək Məcəlləsinə əsasən, iş və istirahət günlərinin yeri dəyişdiriləcək. İyulun 11-i və 12-si qeyri-iş günü olacaq. Beləliklə, iyul ayının 9-dan 12-dək bayramlarla əlaqədar ardıcıl qeyri-iş günü olacaq.

“Rəqəmsal İpək Yolu” layihəsi çərçivəsində birgə müəssisə yaradılıb

“AzerTelecom” şirkəti tərəfindən Avropa ilə Asiyaya Azərbaycan vasitəsilə birləşdirən “Rəqəmsal İpək Yolu” (Digital Silk Way) fiber-optik infrastruktur layihəsinin icrası davam edir.

Üç seqmentdən (Avropa, Azərbaycan və Asiya) ibarət iri miqyaslı layihənin Asiya seqmentini təşkil edən Azərbaycanla Qazaxıstan arasında Xəzər dənizinin dibi ilə “Transxəzər Fiber-Optik Kabel Xətti” layihəsi çərçivəsində layihənin operatorları - Azərbaycan tərəfdən “AzerTelecom”, Qazaxıstan tərəfdən isə “Transtelecom” şirkətləri birgə müəssisə yaradıblar. “Caspian Fiber Optic Company” birgə müəssisəsi “Transxəzər Fiber Optik Kabel Xətti” layihəsinin tikintisi və istismarı ilə bağlı işlərin həyata keçirilməsinə xidmət edir.

Layihənin icrası çərçivəsində artıq beynəlxalq konsaltinq şirkətləri tərəfindən dəniz dibinin ilkin texniki araşdırılması aparılıb, layihənin texniki tələbləri tərtib olunub, təchizatçı seçimi üzrə tender prosesi yekunlaşıb. Kabel marşrutlarının

sxemi, kabel stansiyalarının Azərbaycan və Qazaxıstan sahillərində qurulacaq torpaq yerləri müəyyən olunub. Tikintinin iki ilə tamamlanması planlaşdırılır. Sualtı kabel sisteminin reallaşdırılması dövlətlərarası sazişə müvafiq olaraq həyata keçirilir. “Transxəzər Fiber Optik Kabel Xətti”nin dəniz dibi ilə uzunluğu 380 km, məlumat ötürmə gücü isə 16 terabit/s-dən çox olacaq.

“Rəqəmsal İpək Yolu” layihəsinin Asiya seqmentini Avropaya bağlayacaq Azərbaycan hissəsində də icra işləri sürətlə davam edir. AzerTelecom şirkəti tərəfindən Azərbaycan Dəmir Yolları QSC ilə əməkdaşlıq çərçivəsində ölkə daxilində dəmir yollarının mühafizə zolağı boyunca Şimal, Cənub və Qərb istiqamətlərində fiber-optik kabel xətlərinin tikintisi reallaşdırılır. Layihənin icrası üçün tələb olunan fiber-optik kabel və digər texniki avadanlıqlar təchiz olunub, ümumi uzunluğu 1000 km-dən çox olan kabel şəbəkəsinin tikintisinin artıq 110 km

hissəsi (10%-dən çox) icra olunub. Tikintinin tamamlanması 2023-cü ilin ortasına planlaşdırılır.

“Rəqəmsal İpək Yolu” layihəsinin icrasının müxtəlif mərhələlərinə “Detecon Consulting”, “DLA Piper”, “Axiom”, “PwC” və s. nüfuzlu beynəlxalq konsaltinq şirkətləri cəlb olunub.

Layihənin icrası ölkəmizin beynəlxalq imicinin, biznes mühitinin, iqtisadi inkişaf göstəricilərinin və beynəlxalq reytinglərdə mövqeyinin daha da yaxşılaşmasına töhfə verəcək, Asiya ilə Avropa arasında çoxtərəfli həcmli məlumatların ötürməsinə təmin edəcək. Layihə 2020-ci ildə ABŞ-da “Global Strateji Infrastruktur Liderlik Forumu”nda Asiyada beş ən yaxşı strateji infrastruktur layihəsindən biri seçilib. “AzerTelecom” şirkəti Azərbaycanın aparıcı topdansaş telekommunikasiya operatorudur və “NEQSOL Holding” beynəlxalq şirkətlər qrupunun tərkibinə daxildir.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3220